

EIA IPPC SEA

- ▽ **Novinky v procesu integrovaného povolení intenzivních chovů prasat a drůbeže**
Ing. Ivana Špelinová, Bc. Jana Hlubučková
str. 2–5
- ▽ **Řešení environmentálních sousedských konfliktů dialogem**
Bc. Jiří Valta
str. 6
- ▽ **Třetí kolo ohlašování do Integrovaného registru znečišťování a očekávané změny**
Ing. Lenka Jandová
str. 7–8
- ▽ **Praktické zkušenosti s hodnocením zdravotních rizik (slévárenské provozy)**
Mgr. Denisa Pelikánová, Ing. Zdeňka Podzimková
str. 9–12
- ▽ **Posuzování vlivů staveb logistických center pro nakládání s odpady na životní prostředí**
Doc. Ing. Vladimír Lapčík, CSc.
str. 13–17
- ▽ **Posuzování vlivů koncepcí a záměrů na ptáčích oblastech**
Ing. Ivo Machar, PhD.
str. 18–20
- ▽ **Trendy a otazníky v oblasti EIA/SEA**
Prof. Ing. Josef Říha, DrSc.
str. 21–27
- ▽ **Krátká zpráva**
str. 28

Novinky v procesu integrovaného povolování intenzivních chovů prasat a drůbeže

Ing. Ivana Špelinová, Bc. Jana Hlubučková

Úvod

Všechny podniky chovu nad 40 000ks drůbeže nebo s více jak 750ks prasnic či 2 000ks prasat nad 30kg k výkrmu musí mít do 30. 10. 2007 platné integrované povolení. Pro splnění povinnosti zbývá již jen 8 měsíců. Vzhledem k celkové náročnosti získání integrovaného povolení je nezbytné podat žádost o jeho vydání příslušnému povolovacímu úřadu co nejdříve. V ideálním případě bez potíží může vyřízení žádosti trvat 6–7 měsíců.

Deset měsíců před konečným termínem prvního kola povolování došlo k zajímavým změnám v právní úpravě integrovaného povolování. Cílem příspěvku je představit ty nejdůležitější z nich.

Nové právní předpisy

Na začátku roku 2007 nabylo účinnosti, pro zemědělské podniky zcela zásadní, nařízení vlády č. 615/2006 Sb., o stanovení emisních limitů a dalších podmínek provozování ostatních stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, kterým bylo zrušeno nařízení vlády č. 353/2002 Sb., kterou se stanoví emisní limity a další podmínky provozování ostatních stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší.

Kromě toho došlo k dalším zajímavým změnám. Dne 1. 8. 2006 nabyly účinnosti vyhlášky č. 362/2006 Sb. a 363/2006 Sb. Obě vyhlášky změnil vyhlášku č. 356/2002 Sb. kterou se stanoví seznam znečišťujících látek, obecné emisní limity, způsob předávání zpráv a informací, zjišťování množství vypouštěných znečišťujících látek, tmavosti kouře, přípustné míry obtěžování zápachem a intenzity pachů, podmínky autorizace osob, požadavky na vedení provozní evidence zdrojů znečišťování ovzduší a podmínky jejich uplatňování. Vyhláška č. 363/2006 Sb., zrušila emisní limity pro pachové látky. Dále zrušila přílohu č. 8 vyhlášky č. 356/2002 Sb., seznam zařízení na které se vztahovala povinnost pravidelného měření emisí pachových látek. Nově již zemědělská zařízení v příloze k vyhlášce č. 362/2006 Sb. jako stacionární zdroj, u kterých se stanovuje koncentrace pachových látek, uvedena nejsou. V přechodném období od 1. 8. 2006 do 31. 12. 2006 však platilo ustanovení nařízení vlády č. 353/2002 Sb., kterým byl stanoven specifický emisní limit 50 OUER (měřeno na výduchu) pro všechny zemědělské zdroje znečišťování.

V příloze č. 1 k nařízení vlády č. 615/2006 Sb. nejsou uvedeny emisní limity pro velkochovy prasat a drůbeže.

V nařízení není uveden emisní limit pro amoniak. Zemědělská zařízení jsou však stále zdrojem emisí amoniaku, což je znečišťující látka, pro kterou platí obecný emisní limit uvedený v příloze č. 1 v bodě 1.6.1 vyhlášky č. 356/2002 Sb. Obecný emisní limit pro amoniak je 50 mg.m⁻³ (při hmotnostním toku emisí znečišťující látky vyšším než 500 g.h⁻¹). Zemědělské zdroje nahrazují dokazování plnění emisního limitu (jednorázové měření 1 x za kalendářní rok) plněním plánu zavedení zásad správné zemědělské praxe (viz. příloha č. 14 k vyhlášce č. 356/2002 Sb.).

Kategorie zemědělských zdrojů (příloha č. 2 k nařízení vlády č. 615/2006 Sb.)

Následující tabulka č. 1 ukazuje původní kategorizaci zdrojů podle dle nařízení vlády č. 353/2002 Sb., která byla založena pouze na projektované kapacitě.

Tabulka č. 1 Původní kategorizace zemědělských zdrojů

Kategorie	Malý	Střední	Velký	Zvláště velký
Prasnice	< 150	150–299	300–749	> 749
Prasata výkrm	< 500	500–999	1 000–1 999	> 1 999
Drůbež	< 1 000	1 000–19 999	20 000–39 999	> 39 000

Zdroj: nařízení vlády č. 353/2002 Sb.

Provozy chovu ostatních druhů zvířat a mládat skotu, prasat a drůbeže byly původně kategorizovány přepočtem přes velkou dobytčí jednotku VDJ (500kg živé váhy dojnice). Nově probíhá rozdělení zdrojů podle celkové roční produkce amoniaku.

Tabulka č. 2 Nový způsob kategorizace zemědělských zdrojů

Zdroj	Celková roční emise amoniaku
Velký zdroj znečišťování	nad 5t NH ₃ .rok ⁻¹
Střední zdroj znečišťování	5–10t NH ₃ .rok ⁻¹
Malý zdroj znečišťování	do 5t NH ₃ .rok ⁻¹

Zdroj: nařízení vlády č. 615/2006 Sb.

Úplně zrušena byla kategorie zvláště velkých zdrojů a také ustanovení, že zařízení vyjmenovaná v příloze č. 1 zákona o integrované prevenci byly pro účely tohoto nařízení zvláště velkými zdroji. Očekáváme proto, že se budou při kategorizaci objevovat konflikty. Některá zařízení, která jsou podle zákona o integrované prevenci považována za výrazné znečišťovatele, ve skutečnosti a podle celkového objemu emise amoniaku mohou být jen středním nebo dokonce malým zdrojem znečištění ovzduší. To je možné zvláště v případech, kdy budou v provozu uplatňovány ověřené snižující technologie jako např. využití současně biotechnologických přípravků do krmiva a k tomu využití exkrementů k výrobě bioplynu.

Další tabulka č. 3 uvádí způsob kategorizace podle projektované kapacity spolu se zohledněním celkové roční produkce amoniaku (NH_3) z chovu.

Tabulka č. 3 Nová kategorizace zemědělských zdrojů podle projektované kapacity

Kategorie	Malý zdroj	Střední zdroj	Velký zdroj
Prasata			
Selata	< 750	750–1 499	> 1 499
Prasnice	< 400	400–799	> 799
Březí prasnice	< 250	250–499	> 499
Prasata výkrm	< 700	700–1 200	> 1 200
Drůbež			
Nosnice	< 19 000	19 000–36 999	> 36 999
Brojleři	< 28 000	28 000–47 500	> 47 500
Krůty	< 9 000	9 000–13 500	> 13 500
Kachny a husy	< 9 000	9 000–13 500	> 13 500

Zdroj: nařízení vlády č. 615/2006 Sb.

Za jasné pozitivum považujeme fakt, že jsou rozlišovány rozdíly u jednotlivých druhů drůbeže. Rozdíly v produkci amoniaku u výkrmu krůt jsou vůči chovu např. nosnic nesrovnatelné. Dříve kategorizaci ovlivňovala v podstatě pouze projektovaná kapacita. Obdobně je tomu nyní také i v případě prasnic a prasnic březích a kojících. Nicméně i přes to, prahové kapacity přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci stále platí nezměněny.

Další novinkou, která je v příloze č. 2 k nařízení vlády 615/2006 Sb. uvedena, je otázka předávání statkových hnojiv. Tento princip platil i před novým nařízením vlády, ale v mnoha případech nebyl zcela správně pochopen.

Pokud provozovatel předává celou produkci statkových hnojiv (kejdy, drůbeží podestýlky, drůbežího trusu) třetí osobě a ta následně přebírá odpovědnost za její následné využití nebo aplikaci na zemědělské pozemky, nelze při výpočtu emisí amoniaku započítávat emisní faktory pro aplikaci statkových hnojiv. Výsledná produkce emisí amoniaku tak bude součtem dílčích emisí. V případě chovu prasat a sklado-

Obrázek č. 1 Chov brojlerů na hluboké podestýlce
Foto Jana Hlubučková

Obrázek č. 2 Kojící prasnice se selaty
Foto Gabriela Krajňáková

vání kejdy tedy nebude jednou z dílčích emisí emise vznikající při aplikaci kejdy na pozemky. V případě, že např. drůbeží hnůj je ihned po vyhrnutí z haly odvezen na hnojiště třetí osoby, je započítávána pouze dílčí emise vznikající při ustájení.

Změny v obsahu plánu zavedení zásad správné zemědělské praxe

Nařízením vlády č. 615/2006 Sb. došlo mimo jiné k redukci některých bodů oproti nařízení vlády č. 353/2002 Sb.

Následující tabulka č. 4 zobrazuje porovnání nově vyžadovaného obsahu plánu zavedení zásad správné zemědělské praxe s původními požadavky.

Tabulka č. 4 Porovnání nově vyžadovaného obsahu plánu zavedení zásad správné zemědělské praxe s původními požadavky

Podle nařízení vlády č. 615/2006 Sb.	Podle zrušeného nařízení vlády č. 353/2002 Sb.
a) kategorii, skupinu, název, umístění a popis zdroje podle údajů provozní evidence,	a) kategorii, skupinu, název, umístění a popis zdroje podle údajů provozní evidence,
b) podrobný technický popis zdroje a používaných technologických postupů,	b) podrobný technický popis zdroje a používaných technologických postupů,
c) způsob ustájení a projektovanou kapacitu ustájení hospodářských zvířat,	c) způsob ustájení a projektovanou kapacitu ustájení hospodářských zvířat,
d) způsob odvádění amoniaku do vnějšího ovzduší,	d) způsob odvádění znečišťujících látek do vnějšího ovzduší,
e) provozní řád, který je součástí plánu, jedná-li se o velký zdroj	e) dosavadní provozní řád zpracovaný podle § 11 odst. 2 zákona, jedná-li se o zvláště velký či velký zdroj,
	f) návrh provozního řádu pro období uplatňování plánu,
	g) dosavadní způsob zjišťování emisních koncentrací znečišťujících látek a množství vypouštěných znečišťujících látek,
	h) kopie protokolů o autorizovaných měřeních emisí provedených u zdroje podle právních předpisů platných do dne nabytí účinnosti zákona,
f) údaje v souhrnné provozní evidenci, zejména emise amoniaku vykazované za uplynulé 2 roky,	i) údaje v souhrnné provozní evidenci, zejména celkové množství vypuštěných emisí amoniaku vykazovaná za uplynulé 2 roky,
g) referenční nebo snižující technologie podle tabulky 3.3. přílohy pro chovy hospodářských zvířat, skládky chlévského hnoje a kejdy a způsoby zapravení na pole, u kterých je deklarován emisní hmotnostní tok amoniaku do vnějšího ovzduší, které budou v rámci plánu u zdroje instalovány; nebo jiné technologie snižující emise amoniaku,	j) referenční nebo snižující technologie podle bodu 8 této přílohy pro chovy hospodářských zvířat, skládky chlévského hnoje a kejdy a způsoby zapravení na pole, u kterých je deklarován emisní hmotnostní tok amoniaku do vnějšího ovzduší, a které budou v rámci plánu u zdroje instalovány. Porovnání stávající technologie chovu s navrženou snižující technologií. Uvedení termínu realizace jako změny při využívání technologického zařízení zdroje ve smyslu § 17, odst. 2, písm. f) zákona,
h) porovnání stávající technologie chovu s navrženou snižující technologií,	
i) další související technicko-organizační opatření,	k) další technickoorganizační opatření,
	l) spalovací zdroje, zdroje nezemědělských technologií, případně spalovny odpadů provozované v areálu zemědělského zdroje,
j) vyhodnocení snížení emisí amoniaku jako výsledku plnění plánu,	m) vyhodnocení snížení emisí amoniaku a pachových látek jako výsledku plnění plánu,
k) termín zahájení plnění plánu,	n) termín zahájení plnění plánu,
	o) termíny a způsob kontrol průběžného plnění plánu,
	p) termíny či lhůty doplňování plánu,
l) jméno, adresa a podpis provozovatele.	r) jména, adresy a podpisy provozovatele zdroje a krajského úřadu.

Zcela byla také zrušena ustanovení o postupu krajského úřadu při schvalování, náležitosti a lhůty zpracování, schvalování a plnění plánu, postup při zpracování plánu provozovatelem zdroje v rámci stavebního nebo kolaudačního řízení, zásady a lhůty pro zpracování, schvalování a plnění plánu (body 4.1. a 4.2. přílohy č. 2 k nařízení vlády č. 353/2002 Sb.). Domníváme se, že vzhledem k prozatímní neexistenci metodických pokynů je možné se obávat určitých nejasností při tvorbě a schvalování plánů, nehledě na použití ověřených snižujících technologií.

Referenční a ověřené snižující technologie emisí amoniaku

K zásadnímu posunu došlo v oblasti prosazování aplikace ověřených snižujících technologií

uvedených v tabulce č. 3.3 přílohy č. 2 k nařízení vlády č. 615/2006 Sb. Původní rozlišení vyžadovaných technologií pro různé kategorie zdroje přinášelo v praxi obrovské problémy, zejména požadavek na zastřešení kejdivých jímek nebo aplikace více snižujících technologií naráz. Nyní však zcela vymizel smysl pro zavádění těchto snižujících technologií nebo lépe páka k aplikaci vůbec nějakých ověřených snižujících technologií. Nikde také není řečeno o kolik má provoz snižovat emise minimálně. A proto záleží hlavně na přístupu a dialogu krajského úřadu s provozovatelem.

Novým ustanovením je, že provozovatel může aplikovat jiné technologie snižující emise amoniaku. Nejsou však uvedeny žádné podmínky pro ověření jejich funkčnosti (viz. bod g) plánu zavedení zásad správné zemědělské praxe).

Nejčastěji používané snižující technologie v intenzivních chovech prasat a drůbeže jsou biotechnologické přípravky do krmiva nebo napájecí vody a biotechnologické přípravky pro ošetření hluboké podestýlky nebo kejdy. Ošetřování hluboké podestýlky bylo v minulosti předmětem potíží, když byla vyžadována aplikace přípravku s účinností minimálně 70 %. Zdá se, že v tomto ohledu se povinnost použití snižujících technologií přesunulo z extrému do extrému.

Seznam referenčních a snižujících technologií uvádí kompletně tabulka č. 3.3., která však kromě vypuštění označení vhodnosti pro různé kategorie nezaznamenala od svého vzniku v roce 2002 jedinou úpravu či doplnění.

Závěr

Změny v právní úpravě integrovaného povolení a omezování znečištění a v souvisejících předpisech, které proběhly v uplynulém období, jsou pro intenzivní chovy prasat a drůbeže významné. Je zcela zřejmé, že hlavním cílem bylo proces zjednodušit a vytvořit tak podmínky pro to, aby co nejvíce podniků povinnost splnilo.

K nejdůležitějším změnám patří především nová kategorizace zemědělských zdrojů, která je v rozporu s ostatními předpisy na úseku ochrany ovzduší, zásadní změny v obsahu plánu zavedení zásad správné zemědělské praxe a nové podmínky při zavádění snižujících technologií aniž by byly zároveň vytvořeny jasné metodické pokyny.

Použité zdroje:

- Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru

znečištění a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)

- Nařízení vlády č. 353/2002 Sb., kterým se stanoví emisní limity a další podmínky provozování ostatních stacionárních zdrojů znečišťování
- Nařízení vlády č. 615/2006 Sb., kterým se stanoví emisní limity a další podmínky provozování ostatních stacionárních zdrojů znečišťování
- Vyhláška č. 362/2006 Sb., o způsobu stanovení koncentrace pachových látek, přípustné míry obtěžování zápachem a způsobu jejího zjišťování
- Vyhláška č. 363/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 356/2006 Sb., kterou se stanoví seznam znečišťujících látek, obecné emisní limity, způsob předávání zpráv a informací, zjišťování množství vypouštěných znečišťujících látek, tmavosti kouře, přípustné míry obtěžování zápachem a intenzity pachů, podmínky autorizace osob, požadavky na vedení provozní evidence zdrojů znečišťování ovzduší a podmínky jejich uplatňování
- Seznam ověřených biotechnologických přípravků pro snížení emisí amoniaku a zápachu aplikovaných do krmiva, napájení, na hlubokou podestýlku, rošty, skládky exkrementů, chlévského hnoje a kejdy, dostupné na <http://www.vuzt.cz>

*Ing. Ivana Špelinová, Bc. Jana Hlubučková
CENIA, česká informační agentura
životního prostředí
Úsek technické ochrany životního prostředí*

Řešení environmentálních sousedských konfliktů dialogem

Bc. Jiří Valta

Evropská síť pro implementaci a vymáhání environmentálního práva IMPEL, o které jsme psali v minulém čísle, připravuje v rámci jednoho ze svých programů metodiku pro pomoc při řešení environmentálních konfliktů s využitím dialogu.

Problematika a nutnost řešení environmentálních konfliktů získává na stále větším významu s rozšiřujícími se právy občanů, občanských sdružení a nevládních organizací při řízeních o vydání povolení k vybudování záměrů majících vliv na životní prostředí (územní a stavební řízení, hodnocení vlivů na životní prostředí – EIA, integrovaných povolení – IPPC, apod.) a s narůstajícím množstvím snadno dostupných informací o připravovaných záměrech a stavu životního prostředí.

Provozovatelé a investoři zařízení, stejně jako příslušné správní úřady i občanská sdružení a nevládní organizace nemají dosud v České republice ani většině zemí EU dostatek zkušeností a informací pro řešení konfliktů, které vznikly zejména vlivem nedostatečné informovanosti o připravovaných záměrech, resp. provozovaných zařízeních a v konečném důsledku vedou k patovým situacím odsovajícím záměr, případně povolení změn na zařízeních o mnoho měsíců a mnohdy let, navýšení investic, které však nevedou k minimalizaci vlivu na životní prostředí, ale jsou rozpuštěny v platbách za právní zastoupení, odborné posudky, smluvní pokuty, atp.

Dialog a řízená informační otevřenost mezi provozovateli, resp. investory a jejich sousedy by měly být hlavními cíli firemní komunikace a mohou předejít komplikacím při zajišťování podnikatelských aktivit. Stále více společností i úřadů si tuto skutečnost uvědomuje a o navázání dialogu se nejlépe pokouší.

Připravovaná metodika je proto zaměřena na doporučené postupy chování a řízení dialogu, který by takové problémy měl odstranit, případně alespoň minimalizovat. Hlavními cílovými skupinami jsou tzv. povolovací úřady a provozovatelé, resp. investoři zařízení s významným vlivem na životní prostředí.

Důraz je kladen zejména na přípravu dialogu, vyhledání a zajištění moderátora/mediátora, který

by jako na problému naprosto nezávislá osoba s dostatečnými zkušenostmi měl řídit dialog tak, aby došlo k dostatečné výměně informací a dosažení výsledku, který bude respektován všemi stranami sporu.

Na přípravě metodiky spolupracují zástupci většiny zemí evropské unie a svými zkušenostmi a příklady z praxe se snaží metodiku nastavit tak, aby mohla být využita v praxi a dopomohla k řešení konkrétních problémů. Za Českou republiku je v projektu zapojena CENIA, česká informační agentura životního prostředí.

Metodika je nyní ve fázi finálního konceptu, který bude dopracován na základě výsledků a podnětů semináře, který se konal 5.–7. února 2007 v Berlíně. Vydání finální, anglické verze metodiky je očekáváno na podzim letošního roku.

Bc. Jiří VALTA

*CENIA, česká informační agentura
životního prostředí*

Úsek technické ochrany životního prostředí

Třetí kolo ohlašování do Integrovaného registru znečišťování a očekávané změny

Ing. Lenka Jandová

Den 15. únor 2007 oficiálně uzavřel třetí kolo ohlašování údajů do Integrovaného registru znečišťování. Na celkové zhodnocení, včetně ohlášených údajů je pochopitelně ještě brzy, neboť na adresu Centrální ohlašovny stále proudí formuláře a opožděná či opravná hlášení. Naše zkušenosti ale nasvědčují tomu, že si ohlašovatelé na tuto povinnost již zvykli a rovněž práce s programem IntForm jim vesměs nedělá potíže, takže hlášení jsou schopni bez komplikací zaslat včas a v požadovaném formátu.

V letošním roce došlo v provozu Centrální ohlašovny k několika zásadním změnám. Především byl dokončen a zprovozněn nový informační systém, jenž má za úkol zprostředkovat komunikaci a archivovat uložené formuláře a ohlášené údaje v elektronické podobě. Systém byl navržen tak, aby bylo co nejvíce úkonů prováděno automaticky na základě definovaných požadavků (například přiřazení ověřovatelů k jednotlivým typům formulářů), což ušetří čas při zpracování hlášení a omezí případné chyby. Oproti předchozímu režimu fungování informačního systému je ten současný přístupný s daným vymezením obsahu všem účastníkům procesu ve formě tzv. uživatelských účtů, tj. ohlašovatelům i kompetentním ověřovatelům pověřeným ze zákona kontrolou údajů. Účet zajišťuje základní funkce, tj. prohlížení a stahování dokumentů, filtrování a řazení podle potřeby. Současně lze snadno sledovat, kdy byly dokumenty doručeny na CO, kdy byly zaneseny do databáze a jak, kdy a komu byly poskytnuty. Pro zaručení kontroly nad vkládáním dokumentů na správné místo, do správného účtu, nemají ohlašovatelé povoleno vkládat soubory přímo do účtů přes nějaké vhodné webové rozhraní, ale tuto funkci zajišťují operátoři. Provoz informačního systému pravděpodobně přinese návrhy ze stran jeho uživatelů, které mohou následně vést k doladění a úpra-

vám jeho vzhledu či funkčnosti tak, aby se s ním dobře pracovalo.

Další změnou bylo rozšíření programu IntForm o agendu ovzduší, v níž lze vyplnit ucelené hlášení za zvláště velké, velké a střední zdroje znečišťování ovzduší, oznámení o poplatcích a navíc formuláře roční hmotnostní bilance rozpouštědel a oznamovací list uživatele organických rozpouštědel. Agenda ovzduší v IntFormu byla vytvořena za pomoci pracovníků ČHMÚ a plně nahradila dosud používaný program SPPE, jehož distribuce byla k letošnímu roku zrušena, což je první z kroků vedoucích ke sladěním formátů formulářů sloužících k ohlašování údajů z oblasti životního prostředí. Soubory formátu .xml, tedy ty, se kterými aplikace IntForm pracuje, je možné v samotném programu i v uživatelském účtu prohlížet ve formátu .pdf, kde je soubor převeden tak, aby měl vzhled tištěných formulářů na něž jsou uživatelé zvyklí.

Očekávané změny – legislativní osamostatnění IRZ a uzákonění centralizovaného plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí

V současnosti upravuje problematiku IRZ v obecných rysech zákon č. 76/2002 Sb., přičemž detailně je řešena příslušnými prováděcími předpisy¹. Daný způsob legislativní úpravy se ovšem ukázal v mnoha ohledech jako nedostatečný a problematický, což byl jeden z impulsů pro vypracování návrhu zákona osamostatňujícího oblast IRZ, který byl na podzim připraven k předložení vládě. Mnohem zásadnějším podnětem zmíněné legislativní změny je však nedávné nahrazení původního evropského registru EPER novým E-PRTR zakotveným v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006 ze dne 18. ledna 2006, kterým se zřizuje evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek a kte-

¹ Nařízení vlády č. 368/2003 Sb., o integrovaném registru znečišťování, a vyhláška č. 572/2004 Sb., kterou se stanoví forma a způsob vedení evidence podkladů nezbytných pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování

rým se mění směrnice Rady 91/689/EHS a 96/61/ES. Forma nařízení ES přináší bezprostřední právní závaznost a účinnost na národní úrovni a fakticky znamená to, že základní limity (zejména seznam znečišťujících látek, prahové hodnoty a seznam činností) jsou pro ohlašovatele, resp. provozovatele stanoveny přímo a česká legislativa by měla upravit pouze nezbytné prováděcí kroky k implementaci evropských požadavků. Předkládaná nová úprava IRZ tak obsahuje pouze povinnosti provozovatelů ve vztahu k příslušnému orgánu státní správy a dále nezbytné kompetenční a sankční opatření. V současné době se tedy netrpělivě čeká, zda, kdy a v jaké formě bude nový zákon přijat, neboť ohlašovací rok 2007 by měl již spadat pod nový režim.

Vyčlenění problematiky IRZ do samostatného zákona má za cíl nejen dostát povinnostem plynoucím z evropské legislativy, ale také zpřehlednit patřičnou oblast právního řádu a současně vyřešit dosud nejisté postavení integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí. IRZ se od IPPC oddálilo mimo jiné také tím, že vymezuje širší okruh povinných osob (provozovatelů), než jaký je dán přílohou č. 1 k zákonu o integrované prevenci (celkem 65 činností z 9 odvětví). Poslední hlášení podle stávajícího systému bylo završeno letošním rokem (za ohlašovací rok 2006) a následně by se měly potřebné údaje zjišťovat a evidovat v souladu s požadavky nařízení ES. Nové uspořádání IRZ, jehož výstupy budou samozřejmě součástí evropského registru úniků a přenosů znečišťujících látek, bude v podstatě představovat pouze transformovanou úpravu stávajícího ohlašovacího systému. Zásadní změny určující budoucí režim ohlašování podle evropského práva jsou následující: (1) oproti předchozímu režimu bude nyní jasně vymezen okruh případných ohlašovatelů vycházející ze seznamu činností, přičemž některé z nich budou omezeny minimální úrovní kapacity zařízení, (2) seznam látek a jejich sloučenin se zvyšuje na 93, (nad rámec zařízení o E-PRTR budou přidány formaldehyd a styren) odpady budou ohlašovány jako celkové množství vyprodukovaného nebezpečného či ostatního odpadu, překročili-li stanovený ohlašovací práh, (4) v případě skupiny látek PCDD a PCDF bude snížena prahová hodnota na 0,0001 kg/rok, (5) základní kategorie emisí bude rozlišena na emise běžné a havarijní, emise z pravidelných a nepravidelných činností a bude zavedena kategorie úniků prchavých látek a úniků z rozptýlených zdrojů provozoven.

Důležitým, či spíše zásadním momentem budoucí právní úpravy je uzákonění integrovaného

systému plnění ohlašovacích povinností prostřednictvím Centrální ohlašovny. Projekt si klade za cíl vybudování jednotného informačního systému sdružujícího údaje týkající se životního prostředí, dále zavedení jednotného datového standardu (především formát elektronických formulářů) pro snadné převedení údajů do databáze a v neposlední řadě žádoucí zjednodušení ohlašovacích povinností. Systém by měl totiž docílit odstranění opětovného vyžadování těchto údajů orgány státní správy a tím zamezit existenci nesusoudných datových zdrojů. Všichni účastníci budou pracovat se stejným souborem dat, čímž se usnadní jejich kontrola, a tato data se tak budou moci stát solidním zdrojem informací. Nastavení centralizovaného plnění ohlašovacích povinností ideálně povede ke zjednodušení administrativy a zrychlení předávání informací mezi povinnými osobami a státní správou.

Každému, kdo má zkušenosti s ohlašováním údajů nebo jejich kontrolou, není třeba zdůrazňovat, že nastíněný systém je velmi komplikované uvést do praxe. Nehledě na nezbytná legislativní opatření ve formě novelizací všech dotčených složkových zákonů ve vztahu k ohlašovacímu procesu, je třeba přimět všechny kontrolní orgány (ověřovatele) i ohlašovatele k aktivní spolupráci a odbourat někdy dosti silně zažitá postupy. Kromě toho naráží idea centrálního elektronického „environmentálního úřadu“ na zásadní věc – zdaleka ne všichni ohlašovatelé mají přístup k internetu a navíc nemusí být vybaveni (vhodným) počítačem, natož nutnou minimální úrovní počítačové gramotnosti. Nicméně výhody, které si od nového systému ministerstvo slibuje, snad postupně převáží nad problémy, které s sebou jejich realizace nese.

Vše o Centrální ohlašovně, včetně uživatelských manuálů a možnosti vyzkoušet si její funkcionality lze nalézt na jejích internetových stránkách www.centralniohlovna.cz.

Informační a kontaktní údaje:

www.centralniohlovna.cz, www.irz.cz,

www.centralniohlovna.cz/intform/

služba helpdesk: irz.info@cenia.cz (určena především k zodpovídání dotazů zacílených na problematiku IRZ a ohlašování evidencí z oblasti životního prostředí prostřednictvím Centrální ohlašovny)

služba hotline: +420 271 742 304 (pro dotazy k IRZ a v případě technických problémů s aplikací IntForm)

Ing. Lenka Jandová

CENIA, česká informační agentura

životního prostředí

Úsek informační podpory

Praktické zkušenosti s hodnocením zdravotních rizik (slévárenské provozy)

Mgr. Denisa Pelikánová, Ing. Zdeňka Podzimková

I. Úvod

Jednou ze součástí posuzování EIA je hodnocení vlivu na veřejné zdraví zahrnující i hodnocení (analýzu) zdravotních rizik (*HRA – Health Risk Assessment*) pro obyvatelstvo v okolí posuzovaného záměru (tj. mimopracovní expozice).

Při hodnocení zdravotních rizik se využívá všech dostupných údajů (dle současného vědeckého poznání) pro určení faktorů, které mohou za určitých podmínek vyvolat nežádoucí zdravotní účinky. Stanovuje se rozsah expozice určitému faktoru, kterému jsou, nebo v budoucnu mohou být vystaveny jednotlivé skupiny dotčené populace a charakterizují se existující či potenciální rizika vyplývající z uvedených zjištění. Součástí hodnocení je také diskuse úrovně nejistot, které jsou spjaté s tímto procesem. Pro proces hodnocení zdravotních rizik je vypracován jednotný metodický postup daný autorizačními návody, metodickými pokyny a manuály [1-3]. Cílem celého procesu hodnocení zdravotních rizik je shromáždění podrobnějších údajů o vlivu faktorů vyvolaných provozem plánovaného záměru na zdraví exponované populace.

Účelem článku je upozornit na některé obecné problémy a širší souvislosti při analýze zdravotních rizik týkající se zejména kroku hodnocení expozice rizikovým faktorům. Uvádíme praktické zkušenosti na příkladu slévárenských provozů. Nejedná se o prezentaci výpočtů a konkrétních výstupů hodnocení zdravotních rizik.

II. Identifikace rizikových faktorů

Před zahájením vlastního hodnocení vytipujeme faktory, které by mohly při realizaci a provozu záměru působit na životní prostředí a ovlivňovat zdraví obyvatelstva. Potenciální faktor stanovujeme na základě podkladů od investora (zejména technického a technologického řešení záměru), terénní obhlídky a dat o zájmové lokalitě, kartografických materiálů, konzultace s představiteli obcí (regionu) a jiných informací (např. odborných článků o posuzované technologii, výzkumných zpráv, BREF dokumentů).

Přípravu hodnocení se nám osvědčilo provádět jako týmovou práci, na které se podílí především zpracovatel oznámení či dokumentace, specialista na fyzikální faktory (hluk, vibrace, ...) – zpracovatel hlukové studie, specialista na ochranu ovzduší – zpracovatel rozptylové studie, autor hodnocení zdravotních rizik, popř. jiné odborné subjekty. Díky týmu specialistů je lépe stanoven seznam faktorů, které budou předmětem hodnocení, a rozsah dalšího posuzování. Obecně se hodnocení (kvantitativní či kvalitativní) provádí u těch faktorů, u kterých nelze vliv na zdraví vyloučit.

Ve slévárenských provozech jsou zpracovávány železné, neželezné kovy a různé druhy slitin kovů. Obecně lze popsat hlavní provozy a činnosti takto [4]:

- modelárna: příprava modelu (dřevěného, voskového),
- formovna: příprava forem – trvalých forem nebo zejména u sléváren železných kovů jednorázových forem (tzv. formování do písku),
- jaderna: příprava jader,
- tavnice: tavení a zpracování taveniny,
- slévárna: odlévání tekutého kovu do forem, vyjmutí či vytloukání odlitku,
- dokončovací provozy a operace (např. cídirna – otrýskávání, brusírna, svařovna apod.): konečná úprava surového odlitku (odstranění licího systému, odjádrování, čištění povrchu, apretace odlitků, popř. tepelné zpracování).

V rámci těchto operací a pracovních postupů je třeba identifikovat zdroje (výduchy) emisí (zejména jejich složení a hmotnostní toky jednotlivých škodlivin) a zdroje hluku včetně akustických parametrů popř. jiné hodnocené faktory a jejich intenzitu.

V rámci provozů jsou emitovány různé druhy prachů se složením dle jednotlivých technologických zdrojů a používaných surovin (prach s minerálními látkami, kovy, oxidy kovů aj.). Vznikají emise ze spalovacích zdrojů v technologii (hořáky) a z vytápění. Složení a množství emisí závisí mimo jiné na použitém palivu (koks, topný olej, zemní plyn) – jedná se zejména o oxidy dusíku, oxid uhelnatý, oxid siřičitý, tuhé znečišťující látky. Dále mohou být emito-

vány organické látky – zejména v procesu výroby forem a jader za použití pojiv (aminy, těkavé organické látky), při vypalování pánví, karbonizaci. Při samotném tavení jsou uvolňovány emise škodlivin v závislosti na druhu vsázky a případných nečistotách v ní obsažených (tuhé znečišťující látky, polychlorované dibenzodioxiny a dibenzofurany, polychlorované bifenyly, polycyklické uhlovodíky, kovy aj.). Dále je množství emisí závislé na parametrech technologie, údržbě, instalaci zařízení k zachycování emisí a jeho účinnosti, aj.

Významné jsou také emise spojené s navazující dopravou (provoz nákladní dopravy, obslužných mechanismů, vysokozdvihových vozíků aj.).

Zdrojem hluku ve slévárenských provozech jsou především činnosti spojené s manipulací a návozem materiálu a vsázky do tavicích pecí, výrobou forem a jader, vytloukáním odlitků – forem, dále dokončovací provozy (otryskávání, odstraňování nálitků, broušení) aj. Zdrojem hluku je také hluk z provozu obslužné dopravy a mechanismů.

Hladiny hluku v místě výskytu exponované populace (tj. v okolí slévárenských provozů) jsou závislé nejen na technologii výroby, ale i na konstrukci objektů (resp. stavební neprůzvučnosti obvodového pláště výrobních objektů), parametrech výdechů včetně realizace protihlukových opatření, větracích otvorů, vrat, dveří aj.

III. Hodnocení zdravotních rizik

Prvním krokem samotného hodnocení zdravotních rizik je určení (identifikace) nebezpečnosti (*Hazard identification*) – tj. sběr a vyhodnocení dat o typech poškození zdraví, která mohou být vyvolána danými nebezpečnými faktory, a o podmínkách expozice, za kterých k těmto poškozením dochází. Výsledkem by měl být popis, jak a za jakých podmínek může faktor nepříznivě ovlivnit zdraví [3]. Data o nebezpečnosti látek jsou základem charakterizace nebezpečnosti (*Hazard characterization: dose-response*) – tj. pro kvantifikaci vztahů mezi přijatou dávkou a odpovědí – „měřitelným“ projevem účinku (resp. rozsahem nepříznivého účinku). Zdroje dat je nutné pečlivě vybírat tak, aby bylo možné předpokládat, že data byla podrobena kritické analýze.

V reálných podmínkách působí emitované znečišťující látky (sloučeniny) vždy jako součást komplexní směsi s rozmanitými rizikovými vlastnostmi. Na tuhé částice v ovzduší se mohou adsorbovat některé reaktivní komponenty (např. polyaromatické uhlovodíky, těžké kovy aj.).

U plynných anorganických škodlivin a tuhých částic je jedinou významnou cestou vstupu do organismu inhalace. Při úrovních koncentrací vyskytujících se ve venkovním prostředí je u těchto škodlivin obecně nejvýznamnější dráždivý

účinek. Dráždí sliznice a negativně ovlivňují dýchací funkce. Dále mohou snižovat funkci i kvalitu řasinkového epitelu v horních cestách dýchacích, snižovat samočisticí schopnosti a obranyschopnost dýchacího systému, a tím vyvolat vhodné podmínky pro vznik bakteriálních či virových respiračních infekcí.

Některé kovy emitované ze sléváren vykazují mimo toxického účinku na orgány či systémy i karcinogenní účinky (např. nikl, kadmium, arzén, kobalt, šestimocný chrom).

Polyaromatické uhlovodíky (PAU) [5] tvoří směs látek s rozdílnou zdravotní závažností. Společnou vlastností PAU je fotosensibilizace a dráždění pokožky. Podle míry těkavosti mohou dráždit dýchací cesty. Ty, které jsou klasifikovány jako pravděpodobně karcinogenní, se liší významností zdravotních účinků, tj. jsou různě silnými karcinogeny. Pro hodnocení zdravotních rizik se proto využívá postup porovnání možných karcinogenních účinků zástupců polyaromatických uhlovodíků s potencií benzo(a)pyrenu. Benzo(a)pyren patří mezi látky karcinogenní a mutagenní. Expozice touto látkou také představuje významné riziko pro vyvíjející se plod, je popisována také jeho reprodukční toxicita.

Polychlorované dibenzodioxiny a dibenzofurany (PCDD/F) [5] do těla pronikají především s potravou (odhaduje se cca více než 95% z celkového přijatého množství), rozpuštěné v tukových složkách kontaminovaných potravin. PCDD/F jsou látky toxické a karcinogenní. Pro vyjadřování toxicity směsi polychlorovaných dibenzodioxinů a dibenzofuranů se stejně jako v případě polyaromatických uhlovodíků používají faktory ekvivalentní toxicity. Toxicita je vyjádřena ekvivalentním množstvím 2,3,7,8 tetrachloro-dibenzo-para-dioxinu. Na celkové toxicitě se podílejí i některé polychlorované bifenyly (PCB), které mají podobné biologické účinky.

Klíčovým a nejobtížnějším krokem je **hodnocení expozice** (*Exposure assessment*). Hodnocení expozice [3] by v sobě mělo zahrnovat popis druhu, povahy a variability expozice, stanovení předpokládané velikosti/intenzity, četnosti a doby trvání expozice dané populace sledovanému faktoru. Dále, pokud to je možné, by měla být charakterizována velikost a typ populace, která je, či bude dané látce nebo faktoru vystavena, a zastoupení rizikových skupin populace (děti, těhotné ženy, starší a nemocní lidé, aj.).

Při hodnocení musí být popsány také očekávané cesty vstupu do organismu. Významné vstupní brány expozice musí být zohledněny v hodnocení tak, aby výsledkem bylo stanovení potenciální celkové imisní zátěže (celkové expozice).

V rámci procesu EIA se využívá především nepřímých metod zjišťování velikosti určitého faktoru v prostředí – modelových výpočtů (rozptylová a hlu-

ková studie) a environmentálního monitoringu: měření stávajících hladin akustického tlaku, měření imisních koncentrací škodlivin ve stacionární síti (Český hydrometeorologický ústav, hygienická služba aj.) a účelových imisních měření přímo v zájmové lokalitě. Dobrou vypovídací schopnost má kombinace kvalitně provedených modelových výpočtů a vhodně zvoleného environmentálního monitoringu přímo v zájmové lokalitě.

Často jsou uváděny i hodnoty imisního pozadí zjištěné na reprezentativních monitorovacích stanicích v širším okolí, tyto imisní hodnoty jsou dobré pro získání přehledu v jaké úrovni se imisní koncentrace pohybují, ale nemusí přesně vystihovat reálnou situaci v dotčené lokalitě.

Modelové výpočty hlukové a rozptylové studie by měly být provedeny pro stávající situaci v zájmové lokalitě (pro tzv. nulovou variantu) a pro výhledový stav, který může zahrnovat několik variant řešení provozu záměru. Modelové výpočty by měly odrážet především dopad provozu plánovaného slévárenského provozu za běžných podmínek. Dále je třeba také zvážit, zda z hlediska možných nepříznivých vlivů na obyvatelstvo významně působí i jiné situace (etapa výstavby, nestandardní provoz záměru) a je-li možné také tyto stavy zahrnout do modelových výpočtů. Hodnocení a výpočty musí vycházet z podkladů s určitým předpokladem standardu kvality a jejich kontroly (např. od subjektů, které vlastní osvědčení o autorizaci či akreditaci pro vzorkování, měření, analýzu vzorků; osvědčení o dodržování zásad správné laboratorní praxe aj.).

Při obhlídce v zájmové lokalitě je nutné také vhodně vytipovat referenční body pro modelové výpočty rozptylové a hlukové studie. Body by měly být umístěny v obytné zástavbě a v dalších místech pobytu obyvatel – např. na místech sportovních a oddechových aktivit (např. parky, hřiště, sportoviště), v místě pobytu citlivých skupin populace jako jsou děti, těhotné ženy, starší a chronicky nemocní lidé (školky a školy, nemocnice, léčebny, domovy důchodců apod.). Při výběru referenčních bodů je také důležité uvažovat i plánovanou zástavbu (plochy vymezené např. územními plány obcí).

Ideální je, pokud je výpočet proveden pro vybrané referenční body a zároveň i v husté geometrické síti bodů. Parametry sítě by měly být zvoleny tak, aby síť pokrývala nejen nejbližší obytnou zástavbu, ale také části území ovlivněné provozem oblužné dopravy apod. Z grafického znázornění této sítě ve formě izoliní a izofon je pak patrný rozsah ovlivněného území i předpokládaná intenzita faktoru (znečištění ovzduší, hluková zátěž) v zájmové lokalitě. Na základě těchto sítí lze pro jednotlivé části lokality odhadnout přibližnou velikost populace expo-

nované určitým hladinám imisí či hluku (nebo vyčíslen počet obytných objektů v exponovaném území). Pokud jsou informace k dispozici, měl by být v hodnocení uveden odhad počtu lidí ovlivněných daným faktorem, definovány podskupiny s různou mírou expozice a rizikové skupiny. Tyto údaje jsou důležité z hlediska určení rozsahu vlivu záměru na obyvatelstvo.

Konečnou fází hodnocení zdravotních rizik je charakterizace rizika (*Risk characterization*), ve které se integrují získaná data. Účelem je shrnout všechny dostupné údaje a informace získané v předchozích krocích. Při charakterizaci rizika se určuje pravděpodobnost, s jakou by došlo k některému z hodnocených poškození zdraví, a analyzují se možné nejistoty celého procesu hodnocení.

Pokud je to možné, provádí se pro jednotlivé faktory kvantitativní vyhodnocení, nejsou-li k dispozici potřebné podklady, je třeba rizika dostatečně popsat a komentovat (kvalitativně vyhodnotit). Srovnává se stav v době provozu záměru se stavem před zahájením realizace záměru. Pokud jsou uvedeny různé varianty řešení záměru či jeho provozu, je třeba porovnat jejich výhody a nevýhody z hlediska dopadů na lidské zdraví.

Situace při hodnocení zdravotních rizik v praxi není vždy ideální, proto je každé hodnocení zatíženo řadou nejistot, které vyplývají z použitých vstupních dat a postupů. Tyto nejistoty je potřeba v hodnocení jasně definovat a komentovat a mít na vědomí při dalším používání výsledků hodnocení.

IV. Shrnutí

Výstupem celého procesu hodnocení je shrnutí a prezentace podrobnějších informací o možném příznivém či nepříznivém vlivu různých faktorů souvisejících s provozem uvažovaného záměru na zdraví exponovaných obyvatel. Výsledky hodnocení by měly být podkladem pro řízení (management) rizika, čímž se rozumí rozhodovací proces s cílem snížení zdravotního rizika – např. pro rozhodování o podmínkách provozu záměru či o potřebných opatřeních k minimalizaci rizik a v neposlední řadě i k informování veřejnosti.

Vztahy mezi životním prostředím a zdravím jsou velmi složité. Není možné všechny správně identifikovat a aplikovat v procesu hodnocení. Předpovědi komplikuje řada jevů (např. variabilita účinků faktoru a expozičních cest; nespecifické projevy účinků, které mohou být způsobeny různými faktory; vzájemné reakce škodlivin, které mohou účinek snižovat či zvyšovat; různá vnímavost lidí; existence jiných faktorů, které mohou překrývat vlivy životního prostředí aj.).

Při využití výsledků hodnocení je třeba si uvědomit, že stejně jako celý proces EIA je i analýza

EIA – IPPC – SEA – 2007 č. 2

zdravotních rizik exponované populace prognózou stavu v době provozu záměru, odborným odhadem založeným na vstupních podkladech a použitých metodách hodnocení (dle současného vědeckého poznání) s řadou neurčitostí a nejistot.

V. Prameny

- [1] Kubina, J.; Havel, B. (2007): AN 15/04 verze 2 – Autorizační návod k hodnocení zdravotního rizika hluku v mimopracovním prostředí. SZU, Praha 2007. (Web: <http://www.szu.cz/cekz/index2.php?str=seznamau&hra=1>)
- [2] Kolektiv SZU (2003): AN 14/03 – Podmínky činnosti autorizovaných osob, náplň kurzu a zkoušky k získání osvědčení o autorizaci pro hodnocení zdravotních rizik podle zákona č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. SZU, Praha 2003.
- [3] Provazník, K. a kol. (2000): Manuál prevence v lékařské praxi – VII Základy hodnocení zdravotních rizik. SZU, Praha 2000.

[4] MPO (2005): Integrovaná prevence a kontrola znečištění – Referenční materiál nejlepších dostupných technik pro kovářny a slévárny. Konečný návrh, český překlad, květen 2005. (Web:<http://www.ippc.cz/obsah/viewtopic.php?t=39>)

[5] WHO (2003): Health risks of persistent organic pollutants from long-range transboundary air pollution. Copenhagen, 2003.

Mgr. Denisa Pelikánová, Ing. Zdeňka Podzimková
Oddělení posuzování vlivů na životní prostředí
a veřejné zdraví
EMPLA spol. s r. o.
ul. Za Škodovkou 305
500 02 Hradec Králové
tel.: 495 518 875
e-mail: eia@empla.cz

Posuzování vlivů staveb logistických center pro nakládání s odpady na životní prostředí

Doc. Ing. Vladimír Lapčík, CSc.

Abstrakt:

Stavby pro nakládání s odpady hrají důležitou roli v oblasti ochrany životního prostředí. Od roku 1990 bylo realizováno v České republice velké množství těchto staveb. Zpočátku se jednalo především o skládky, spalovny odpadů a třídící linky odpadů. Většina těchto staveb byla posouzena podle dříve platného zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. V současnosti jsou velmi často v oblasti odpadového hospodářství posuzovány dekontaminační plochy, logistická centra pro nakládání s odpady, sklady nebezpečných odpadů (velmi často nízkokapacitní) a autovrakoviště. Uvedené záměry z oblasti odpadového hospodářství musí být nyní posouzeny ve smyslu zákona č. 163/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění zákona č. 93/2004 Sb.

Příspěvek uvádí zkušenosti s posuzováním vlivů logistických center pro nakládání s odpady na životní prostředí. Jsou uvedeny podmínky, které je nutno v jednotlivých oblastech splnit, aby byly omezeny, případně vyloučeny nepříznivé vlivy těchto staveb na životní prostředí. Některé odlišnosti, plynoucí z realizace logistického centra pro nakládání s odpady v již existujícím průmyslovém areálu, jsou demonstrovány na posuzování záměru výstavby logistického centra firmy van Gansewinkel v Ostravě – Bartovicích.

Úvod:

Mezi stavbami z oblasti odpadového hospodářství hrály v nedávné době dominantní roli skládky a spalovny odpadů. Byly však posuzovány i jiné akce, např. třídící linky odpadů. Většina těchto staveb byla posouzena podle dříve platného zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. V současnosti jsou velmi často v oblasti odpadového hospodářství posuzovány dekontaminační plochy, logistická centra pro nakládání s odpady, sklady nebezpečných odpadů (velmi často nízkokapacitní) a autovrakoviště. Uvedené záměry z oblasti odpadového hospodářství musí být

ve smyslu zákona č. 163/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění zákona č. 93/2004 Sb., posuzovány vždy nebo podléhají zjišťovacímu řízení.

Příloha č. 1 zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění (zákon č. 163/2006 Sb.), uvádí v **kategorii I (záměry vždy podléhající posouzení)** v oblasti odpadového hospodářství následující záměry:

- Bod 10.1. Zařízení k odstraňování nebezpečných odpadů (záměr je v kompetenci Ministerstva životního prostředí – MŽP),
- Bod 10.2. Zařízení k odstraňování ostatních odpadů s kapacitou nad 30.000t/rok (MŽP).

Příloha č. 1 zákona uvádí v **kategorii II (záměry vyžadující zjišťovací řízení)** v oblasti odpadového hospodářství následující záměry:

- Bod 2.10. Zneškodňování odpadů ukládáním do přírodních nebo umělých horninových struktur a prostor (záměr je v kompetenci krajských úřadů – KÚ),
- Bod 10.1. Zařízení ke skladování, úpravě nebo využívání nebezpečných odpadů; zařízení k fyzikálně – chemické úpravě, energetickému využívání nebo odstraňování ostatních odpadů (KÚ).

V případě výstavby logistických center pro nakládání s odpady je nutno konstatovat, že tyto záměry nyní většinou naplňují dikci bodu 10.1 (zařízení ke skladování, úpravě nebo využívání nebezpečných odpadů; zařízení k fyzikálně – chemické úpravě, energetickému využívání nebo odstraňování ostatních odpadů), kategorie II, přílohy č. 1 zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění (zákon č. 163/2006 Sb.). Výstavba logistického centra pro nakládání s odpady musí tedy být podrobena zjišťovacímu řízení (záměr kategorie II). V případě naplnění podmínek bodů 10.1 a 10.2 kategorie I by bylo nutno záměr podrobit celému procesu posuzování vlivů na životní prostředí.

Logistická centra pro nakládání s odpady:

Platná legislativa v oblasti odpadů klade důraz na předcházení vzniku odpadů, což není plně

možné u mnoha výrobních postupů. Další možnosti, jak nakládat s již vzniklým odpadem (legislativa nás k tomu nabádá), je jeho využití jako materiálu pro další výrobu či paliva pro energetické využití. Tento způsob v sobě nese problém spočívající v nutnosti jeho další úpravy, protože málokterý odpad se dá použít přímo. Je tedy nutno provést jeho další úpravu, například recyklaci, dekontaminaci, drčení, neutralizaci atd.

Tento způsob nakládání s odpady dává společností podnikajícím v tomto oboru možnosti ve využití nových technologií a zařízení. Jejich výstavba a provozování je finančně náročné, a proto pouze kapitálově silné společnosti si to mohou dovolit. Snahou je soustředit tyto nové technologie a zařízení na jedno místo, příp. navázat na stávající provoz pro nakládání s odpady. Pro tento způsob podnikání se vžil název *logistické centrum pro nakládání s odpady* nebo zkráceně *logistické centrum odpadů*.

Logistické centrum firmy van Gansewinkel v Ostravě – Bartovicích

V případě logistického centra firmy van Gansewinkel v Ostravě – Bartovicích bude nakládání s odpady, administrativní a sociální zázemí situováno v přestavěném třípodlažním objektu postaveném v roce 1970. Jedná se o bývalou halu A a sociální budovu společnosti Alpine IPS. Hala je svými výškovými parametry vhodná pro danou činnost (ne vždy starší průmyslové objekty vyhovují svou výškou daným požadavkům). Na přilehlých plochách a komunikacích bude vedena doprava a stání nákladních i osobních vozidel, příp. zde budou uloženy kontejnery.

Předpokládá se, že ročně se bude v centru nakládat s nebezpečnými odpady o celkové hmotnosti cca 10.000 tun, z čehož 7.000 tun budou představovat nebezpečné odpady dočasně soustředěvané a zbylých 3.000 tun budou tvořit odpady uložené ve skladu nebezpečných odpadů (včetně hořlavin). V uvedených množstvích jsou zahrnuty i nebezpečné odpady, které budou dočasně uloženy na venkovních zpevněných a zabezpečených plochách ve velkoobjemových atestovaných kontejnerech, opatřených víky nebo plachtami. Účelem shromažďování je příprava optimální transportní dávky pro soupravu, tvořenou nákladním automobilem s vlekm.

Dále bude nakládáno s ostatními odpady o celkové hmotnosti cca 6.000 tun za rok. Z tohoto množství bude 3.000 tun dočasně soustředěováno a 3.000 tun za rok skladováno (big bags, kusové odpady), separováno a lisováno.

Podle přílohy č. 1 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně ně-

kterých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), v platném znění (zákon č. 93/2004 Sb. a zákon č. 163/2006 Sb.), náleží hodnocený záměr do kategorie II (záměry podléhající zjišťovacímu řízení), do bodu 10.1 (*Zařízení ke skladování, úpravě nebo využívání nebezpečných odpadů; zařízení k fyzikálně-chemické úpravě, energetickému využívání nebo odstraňování ostatních odpadů*).

Analýza vlivů logistických center pro nakládání s odpady na životní prostředí:

Při posuzování vlivů logistických center pro nakládání s odpady na životní prostředí jsou ve velké většině případů sledovány následující faktory:

1. vlivy na ovzduší a klima,
2. hluk,
3. vlivy na povrchové a podzemní vody,
4. vlivy na půdu, území a geologické podmínky,
5. vlivy na faunu a flóru, vlivy na ekosystémy,
6. vlivy na antropogenní systémy, jejich složky a funkce,
7. vlivy na strukturu a funkční využití území,
8. velkoplošné vlivy, krajinný ráz.

Vlivy na ovzduší a klima:

Ze závěrů rozptylových studií v drtivé většině případů vyplývá, že pokud logistické centrum odpadů nezahrnuje spalovnu odpadů, bude minimálním znečišťovatelem a jeho příspěvek ve vztahu ke stávající imisní situaci bude ve všech rozhodujících ukazatelích nepodstatný. Plošné zdroje znečišťování ovzduší zde nebývají a liniové zdroje znečišťování ovzduší jsou při běžném provozu nevýznamné (dopravní obsluha areálu).

V některých případech však bude nutno v období provozu uskutečnit opatření ke snížení prašnosti při nakládání s odpady (náležité kropení, minimalizace prašnosti při manipulaci s odpady atd.).

V případě logistického centra firmy van Gansewinkel v Ostravě – Bartovicích je doprava k objektu centra dána příjezdem a odjezdem osobních automobilů na parkoviště (průměrně 30 vozidel za den) a příjezdem i odjezdem těžkých nákladních automobilů k hale (max. 40 za den, tj. za 16 pracovních hodin). Je předpokládána rychlost vozidel ve výši 5 km/hod. a průměrná příjezdová a odjezdová trasa pro osobní automobily v délce 150 m a pro nákladní dopravu 250 m k SZ straně haly.

Z vypočtených hodnot je zřejmé, že emise oxidu dusičitého (NO₂), oxidů dusíku (NO_x), oxidu uhelnatého (CO), benzenu a benzo(a)pyrenu (BaP), vznikající v souvislosti s dopravní obsluhou logistického centra nebudou vysoké. Proto rovněž vlastní přítí-

žení těmito emisemi v posuzované lokalitě a jejím nejbližším okolí bude nízké.

Hluk:

Pro hodnocení záměr je vhodné zpracovat hlučnou studii, která zohlední hluk z provozu v objektech, kde budou pracovat lisy či jiná zařízení generující hluk a vibrace, a z činnosti na manipulačních plochách. Hluková studie musí rovněž zahrnout hluk plynoucí z dopravní obsluhy posuzovaného logistického centra. Zpracování hlukové studie se jeví jako nevyhnutelné při lokalizaci areálu v blízkosti obytné zástavby.

Pro posouzení vlivu hluku z rekonstrukce a provozu záměru *Logistické centrum firmy van Gansewinkel v Ostravě – Bartovicích* byla zpracována hluková studie (dle § 11 nařízení vlády č. 148/2006 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací).

Na základě výsledků hlukové studie lze konstatovat, že vlivem provozu haly A a jejího technického vybavení v areálu fy van Gansewinkel v Ostravě – Bartovicích nedojde v chráněném venkovním prostoru, definovaném v souladu s § 30, odst. 3) zákona č. 258/2000 Sb., k překročení nejvyšší přípustné ekvivalentní hladiny hluku ze stacionárních zdrojů v osmi nejhlučnějších hodinách v denní době, nedojde k překročení nejvyšší přípustné ekvivalentní hladiny dopravního hluku v okolí výpočtových bodů č. 1 a 3 v denní době, nedojde ke změně ekvivalentní hladiny dopravního hluku v okolí výpočtového bodu č. 2 v denní době a v okolí výpočtového bodu č. 4 (v denní době) se bude pravděpodobně ekvivalentní hladina dopravního hluku pohybovat na úrovni nejvýše přípustné hodnoty.

Po uvedení logistického centra do provozu je vhodné provést kontrolní měření hluku. V případě realizace logistického centra pro nakládání s odpady na již dříve využívané lokalitě je vhodné provést kontrolní měření hluku také před realizací rekonstrukce objektů na logistické centrum.

Vlivy na povrchové a podzemní vody:

Splaškové vody ze sociálních zařízení umístěných v budovách logistických center odpadů jsou většinou shromažďovány v jímce a odtud odváděny do čistírny odpadních vod nebo do veřejné kanalizace.

Dešťové vody např. ze zpevněných manipulačních ploch, kde může dojít ke znečištění, jsou odváděny přes odlučovače ropných látek do ČOV na předčištění nebo do veřejné kanalizace.

Dešťové vody z ostatních ploch jsou odváděny dešťovou kanalizací do veřejné kanalizace nebo do vodoteče.

V případě realizace logistického centra pro nakládání s odpady na již dříve využívané lokalitě (např. pro průmyslové účely – viz logistické centrum firmy van Gansewinkel) bude nutno zajistit, aby bylo zpracováno autorizovanou osobou posouzení těsnosti stávajících jímek, které budou dále využívány. Doklady o vodotěsnosti jímek je nutno předložit příslušnému vodoprávnímu úřadu.

V případě změny účelu využití staveb bude nutno u objektů, kde bude nakládáno s nebezpečnými odpady, ověřit způsob zabezpečení před možným únikem např. ropných látek, olejů, chemikálií a dalších nebezpečných a zvláště nebezpečných látek do kanalizace areálu a následně do veřejné kanalizace města či obce. Odpadní vody vypouštěné z areálu do veřejné kanalizace musí splňovat podmínky pro vypouštění odpadních vod dané kanalizačním řádem města či obce. U stávajících zachytňovacích zařízení je vždy vhodné provést posouzení jejich účinnosti příslušným odborníkem a v případě nutnosti navrhnout vybudování nových odlučovačů ropných látek nebo jiného odlučovacího či neutralizačního zařízení.

V případě záměru firmy van Gansewinkel bylo po podrobném průzkumu stávající kanalizace rozhodnuto vybudovat kanalizaci novou s příslušnými čistícími prvky (ČOV pro splaškové vody, odlučovače ropných látek pro dešťové vody s možnou kontaminací NEL a pro vody z myčky aut), která bude zaústěna do bezejmenného toku a následně do řeky Lučiny.

V průběhu provozu je nutno periodicky kontrolovat stav odlučovačů ropných látek, příp. dalších odlučovacích či neutralizačních zařízení v objektech logistických center pro nakládání s odpady.

Vlivy na půdu, území a geologické podmínky:

V drtivé většině případů nedochází stavbou logistických center odpadů k novému záboru půdního fondu, neboť tato zařízení jsou budována v již dříve využívaných průmyslových či jiných areálech, resp. na již dříve využívaných plochách.

U již dříve využívaných hal (záměr firmy van Gansewinkel), kde bude nakládáno s nebezpečnými odpady, bude nutno zajistit kontrolu kvality podlah ve vztahu k možné kontaminaci podzemních vod a horninového prostředí. V případě pochybností bude nutno zabezpečit, aby podlahy těchto hal byly provedeny v nepropustné úpravě v souladu s platnou legislativou. V posuzovaném případě bude provedena v hlavní skladovací hale (A) a ve skladu hořlavých kapalin chemicky odolná nepropustná podlaha.

Zabezpečení nových hal či ploch, resp. rekonstruovaných hal či ploch, vybavených chemicky odolnými podlahami v nepropustné úpravě je ta-

kové, že při nakládání s odpady není předpokládána depozice škodlivin do půdy. Plochy mimo stavenišť ani geologické podmínky nebývají rovněž ovlivněny.

V případě rekonstrukčních prací v již dříve využívaných areálech je vždy nutno zajistit průběžné sledování, případně analýzu výkopového materiálu a jeho případné následné uložení na skládky příslušných skupin či jeho odstranění na zařízeních k tomu určených. Při zjištění kontaminovaného materiálu na posuzované lokalitě, resp. v rámci posuzovaných objektů bude nutno místo výskytu kontaminované zeminy sanovat.

Vlivy na faunu a flóru, vlivy na ekosystémy:

Vzhledem k tomu, že se většinou jedná o již využívané průmyslové plochy a areály, uvažovaný záměr stavby logistického centra pro nakládání s odpady by neměl mít negativní vliv na faunu a flóru. Nicméně téměř ve všech případech lze doporučit, aby byla posílena zeleň výsadbou vhodných druhů dřevin, zejména v okrajových částech pozemků (vytvoření zelené bariéry).

Průmyslová činnost a imisní zátěž v minulosti mnohdy vedla k poškozování přirozených ekosystémů. V současné době se na takových lokalitách většinou vyvíjejí společenstva rostlin ruderalních a extrémních stanovišť, která jsou osídlována živočichy s druhovou rozmanitostí.

Logistické centrum firmy van Gansewinkel v Ostravě – Bartovicích:

V průběhu šetření bylo na dotčené lokalitě zaznamenáno celkem 51 rostlinných taxonů. Při šetření nebyl na zájmové lokalitě (šetření bylo prováděno v rámci celého původního areálu fy Alpine, a.s.) zjištěn žádný rostlinný druh (nebo jeho biotop), který je předmětem ochrany podle příslušných ustanovení přílohy č. II (seznam zvláště chráněných druhů rostlin) vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

V průběhu šetření bylo na dotčené lokalitě zaznamenáno celkem 16 živočišných taxonů. Při šetření nebyl na zájmové lokalitě (šetření bylo rovněž prováděno v rámci celého původního areálu fy Alpine, a.s.) zjištěn žádný živočišný druh (nebo jeho biotop), který je předmětem ochrany podle příslušných ustanovení přílohy č. III (seznam zvláště chráněných druhů živočichů) vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Fauna a flóra vázaná na nivní ekosystém řeky Lučiny (především louky) nebude realizací posuzovaného záměru dotčena, neboť posuzovaný záměr bude realizován ve stávajícím ohrazeném průmyslovém areálu. Areál není předmětem ochrany podle

příslušných ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Se záměrem nekoliduje žádný skladebný prvek územního systému ekologické stability. V zájmovém území a v jeho okolí se nenachází žádná evropsky významná lokalita (pSCI = proposed Sites of Community Importance) či ptačí oblast (SPA = Special Protected Area), která vytvářejí soustavu NATURA 2000.

Vlivy na antropogenní systémy, jejich složky a funkce:

Antropogenní systémy, jejich složky a funkce (vliv na budovy, architektonické a archeologické památky a jiné lidské výtvořiny, vliv na kulturní hodnoty nehmotné povahy – např. místní tradice, poškození a ztráty geologických a paleontologických památek) nebývají výstavbou logistických center pro nakládání s odpady ovlivněny, což souvisí s jejich lokalizací (většinou v bývalých průmyslových zónách, což je i případ záměru firmy van Gansewinkel).

Vlivy na strukturu a funkční využití území:

Z hlediska využití struktury území a funkčního využití území musí být výstavba logistického centra odpadů v souladu s územním plánem, a to i vzhledem ke stávajícím technologickým vazbám.

Z vyjádření příslušného stavebního úřadu (Statutární město Ostrava – odbor výstavby, životního prostředí a vodního hospodářství Úřadu městského obvodu Radvanice a Bartovice) k záměru z hlediska územně plánovací dokumentace vyplývá, že hodnocený záměr firmy van Gansewinkel je v souladu s ÚP městského obvodu Radvanice a Bartovice.

Velkoplošné vlivy, krajinný ráz:

Při posuzování velkoplošných vlivů na okolní krajinu z biologického hlediska není jednoznačně možné stanovit bezprostřední vliv dílčích průmyslových aktivit, které negativně ovlivňují okolí. Ostatní změny ekosystémů jsou většinou zapříčiněny dlouhodobými kumulativními vlivy průmyslové činnosti v dané oblasti (jedná se o stavební činnost, imisní zátěž, skladování odpadů, změny reliéfu vlivem poddolování, překryvy haldovinou atd.). Ve většině případů provoz logistického centra pro nakládání s odpady ovlivňuje z velkoplošného hlediska okolí méně, než je tomu v případě průmyslové výroby.

Krajinný ráz se odvíjí v prvé řadě od trvalých ekologických podmínek a ekosystémových režimů krajiny, tedy základních přírodních vlastností dané krajiny (přírodních podmínek území). V těchto rámcích je krajinný ráz dotvářen (krajiny přírodní) až vytvářen (krajiny antropicky přeměněné) lidskou činností a životem lidí v nich (krajinotvornými způsoby využívání území). V případě realizace logistického

centra pro nakládání s odpady na již využívané průmyslové ploše či v rámci již existujícího výrobního areálu nebude krajinný ráz dotčen (výška ani ostatní vnější rozměry hal nebývají v drtivé většině případů měněny, což platí i pro záměr firmy van Gansewinkel).

Krajinu zájmového území hodnoceného záměru lze považovat za území s málo výraznými hodnotami krajinného rázu. Jde spíše o území s krajinným rázem narušeným osídlením, dopravními stavbami a hospodářskou a průmyslovou činností a velkoplošným ukládáním průmyslových odpadů na SZ straně. Na severní straně je biokoridor řeky Lučiny a na východní straně se nacházejí rybníky, které však záměrem nebudou ovlivňovány. Charakter širší lokality se realizací posuzovaného záměru nezmění.

Závěr:

Stavby pro nakládání s odpady hrají důležitou roli v oblasti ochrany životního prostředí. Od roku 1990 bylo realizováno v České republice velké množství těchto staveb. Zpočátku se jednalo především o skládky, spalovny odpadů a třídící linky odpadů. Většina těchto staveb byla posouzena podle dříve platného zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. V současnosti jsou velmi často v oblasti odpadového hospodářství posuzovány dekontaminační plochy, logistická centra pro nakládání s odpady, sklady nebezpečných odpadů (velmi často nízkokapacitní) a autovrakoviště. Uvedené záměry z oblasti odpadového hospodářství musí být nyní posouzeny ve smyslu zákona č. 163/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění zákona č. 93/2004 Sb.

V případě výstavby logistických center pro nakládání s odpady je nutno konstatovat, že tyto záměry nyní většinou naplňují dikci bodu 10.1 (zařízení ke skladování, úpravě nebo využívání nebezpečných odpadů; zařízení k fyzikálně-chemické úpravě, energetickému využívání nebo odstraňování ostatních odpadů), kategorie II, přílohy č. 1 zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění (zákon č. 163/2006 Sb.). Výstavba logistického centra pro nakládání s odpady musí tedy být podrobena zjišťovacímu řízení (záměr kategorie II). V případě naplnění podmínek bodů 10.1 a 10.2 kategorie I by bylo nutno záměr podrobit celému procesu posuzování vlivů na životní prostředí.

Je možno konstatovat, že většina logistických center pro nakládání s odpady je navržena a následně budována tak, že jejich provoz nevyvolává

negativní dopady na životní prostředí. V mnoha případech se dokonce ukazuje, že provoz logistického centra pro nakládání s odpady na již dříve využívané lokalitě je méně problematický, než tomu bylo v případě původní průmyslové výroby.

V případě záměru *Logistické centrum firmy van Gansewinkel v Ostravě – Bartovicích* (hodnocený záměr náleží do kategorie II – záměry podléhající zjišťovacímu řízení, do bodu 10.1) byl proces posuzování vlivů na životní prostředí ukončen Krajským úřadem Moravskoslezského kraje dne 27. 09. 2006 ve fázi zjišťovacího řízení vydáním závěru zjišťovacího řízení podle § 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění zákona č. 163/2006 Sb.

Literatura:

1. Právní normy v oblasti životního prostředí platné v České republice a Evropské unii.
2. Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí).
3. Zákon č. 163/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění zákona č. 93/2004 Sb.
4. Lapčík, V.: Posudek k dokumentaci o hodnocení vlivů na životní prostředí ve smyslu přílohy č. 5 k zákonu č. 100/2001 Sb. na záměr „Provozovna společnosti SITA Moravia, a.s.“. Vypracováno na vyžádání odboru výkonu státní správy VIII Ministerstva životního prostředí v Olomouci. Ostrava, srpen 2004. 44 s., fotodokumentace (4), přílohy (2). Místo a datum veřejného projednání: MmOI Olomouc, 6. 10. 2004.
5. Lapčík, V.: Oznámení ve smyslu přílohy č. 3 k zákonu č. 100/2001 Sb., v platném znění, na záměr „Logistické centrum firmy van Gansewinkel v Ostravě – Bartovicích“. Ostrava, červenec 2006. 66 s., 21 příloha, fotodokumentace (10).

Doc. Ing. Vladimír Lapčík, CSc.

*Institut environmentálního inženýrství HGF
Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
CZ – 708 33 Ostrava-Poruba
E-mail: vladimir.lapcik@vsb.cz*

Posuzování vlivů koncepcí a záměrů na ptačí oblasti

Ing. Ivo Machar, PhD.

Úvod

Pro ornitologii a praktickou ochranu ptactva v České republice na přelomu tohoto tisíciletí má zásadní význam vznik soustavy Natura 2000. Příprava soustavy NATURA 2000 v České republice je přitom nesmírně náročným a dlouhodobým procesem, jehož konečný cíl, tj. „evropský seznam“ lokalit a ptačích oblastí vymezených v souladu s „Birds directive“, je ještě poměrně daleko. Ochrana vymezených ptačích oblastí je jako aktuální téma často diskutována v souvislosti s různými investičními záměry, které mohou ohrozit jejich území. Referát přináší stručné vysvětlení celé problematiky posuzování vlivů koncepcí i investičních záměrů na ptačí oblasti, upozorňuje na některé problémy v tomto vznikajícím oboru aplikované ornitologie, a nastiňuje některá důležitá témata pro další aplikovaný ornitologický výzkum.

Výsledky

1. Stručný legislativní rámec (Natura 2000)

Natura 2000 je celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat přírodní stanoviště a stanoviště druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit. V ČR je soustava Natura 2000 tvořena dvěma typy území: ptačími oblastmi a evropsky významnými lokalitami. Základní legislativu EU pro transpozici a vytváření soustavy Natura 2000 v ČR představují dvě směrnice: Směrnice Rady 79/409/EHS, o ochraně volně žijících ptáků (tzv. Birds directive) a Směrnice Rady 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (tzv. Habitats directive).

Birds directive je historicky první právní předpis zemí Evropských společenství na ochranu přírody (Roth 2003). Směrnice má 19 článků a 5 příloh. Podle článku č. 4 směrnice mají členské státy za povinnost pro druhy a poddruhy ptáků, uvede-

ných v příloze I a dále pro pravidelně se vyskytující tažné druhy ptáků zřizovat tzv. území zvláštní ochrany (SPA, u nás tzv. ptačí oblasti). Jednotlivé přílohy směrnice, obsahující druhové seznamy, byly postupně novelizovány. Podle této směrnice jsou ovšem chráněny v krajině i všechny ostatní struktury, sloužící ochraně těchto ptačích druhů.

Habitats directive stanovila původně termín vzniku seznamu chráněných lokalit celého Společenství na rok 1998. Díky prodlevám členských států s transpozicí směrnice byly první tzv. národní seznamy předloženy Evropské komisi až po uvalení sankcí na některé státy v roce 2000. Cílem směrnice je „přispívat k zabezpečení biologické rozmanitosti prostřednictvím ochrany přírodních stanovišť a volně žijící fauny a flóry na evropském území členských států“. Směrnice je tvořena 24 články a 6 přílohami. V roce 1997 byla směrnice novelizována (zejména její přílohy I a II), další doplnění druhových seznamů v přílohách směrnice navrhly nově přistupující členské státy včetně ČR. O plnění povinností, vyplývajících ze směrnice, musí členské státy v šestiletých intervalech informovat Evropskou komisi. Nejrozsáhlejší povinností, plynoucí z této směrnice, je vytvoření a aktivní ochrana soustavy lokalit, pro niž se zavádí název Natura 2000.

2. Vysvětlení základních pojmů

Ptačí oblasti vymezuje vláda ČR příslušným nařízením ve Sbírce zákonů. V nařízení vlády je definován předmět ochrany ptačí oblasti a případně i výčet činností, k nimž je v ptačí oblasti nutný souhlas orgánu ochrany přírody. Kompetence orgánů ochrany přírody v ptačích oblastech jsou poněkud komplikovaně rozděleny: leží-li uvnitř ptačí oblasti maloplošné území se statutem „národní přírodní rezervace“ (NPR) nebo „národní přírodní památka“ (NPP), pak je příslušným orgánem pro ptačí oblast správa chráněné krajinné oblasti, pokud v ptačí oblasti není NPR ani NPP, pak je příslušný krajský úřad. V ptačí oblasti může orgán ochrany přírody s vlastníkem nebo nájemcem pozemku uzavřít smlouvu o hospodaření v zájmu podpory ochrany ptačích druhů.

Hodnocení důsledků vlivů na ptačí oblast v soustavě Natura 2000 je vždy zaměřeno na cíle ochrany (tedy výhradně na definovaný předmět ochrany konkrétní lokality) a na celistvost (integritu) soustavy.

Cílem ochrany lokality v soustavě Natura 2000 je zachování předmětu její ochrany ve stavu příznivém z hlediska ochrany. „Předmětem ochrany“ ptačí oblasti jsou populace těch vybraných druhů ptáků, pro které je oblast přímo vymezena nařízením vlády.

Stav druhu z hlediska ochrany je považován za příznivý, jestliže údaje o populační dynamice druhu naznačují, že se dlouhodobě udržuje jako životaschopný prvek svého přírodního stanoviště a přirozený areál druhu není a pravděpodobně nebude v dohledné budoucnosti omezen a pravděpodobně budou v dohledné době i nadále existovat dostatečně velká stanoviště k dlouhodobému zachování jeho populací (§ 3, odst. 1, písm. r/ zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., dále jen „ZOPK“).

Celistvost (integrita) lokality či celé soustavy Natura 2000 zahrnuje její ekologické funkce. Je definována jako soudržnost ekologických struktur a funkcí lokality na celém jejím území nebo soudržnost stanovišť, komplexů stanovišť a populací druhů, pro které je vymezena. Rozhodnutí o tom, zda je celistvost (integrita) soustavy Natura 2000 negativně ovlivněna, se zaměřuje (a současně i omezuje) na cíle její ochrany.

3. Hodnocení vlivů na ptačí oblasti

Koncepcí zde rozumíme koncepční dokument celostátního nebo regionálního významu (např. koncepce rozvoje dopravních koridorů v ČR, územní plán velkého územního celku), záměr je určitý konkrétní projekt nebo investice (např. projekt výstavby lyžařského areálu). Jakákoliv koncepce nebo záměr, který může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území ptačí oblasti, podléhá hodnocení jeho důsledků na toto území a stav jeho ochrany z uvedených hledisek. Při tomto hodnocení se postupuje podle právních předpisů o posuzování vlivů na životní prostředí v souladu s ustanovením § 45i ZOPK, které upravuje podrobně postup hodnocení vlivů koncepcí a záměrů na ptačí oblast. Ten, kdo zamýšlí pořídit koncepci nebo uskutečnit takový záměr, je povinen jeho návrh předložit orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými významný vliv na území ptačí oblasti. Orgán ochrany přírody vydá stanovisko do 15ti dnů ode dne doručení žádosti. Jestliže orgán ochrany přírody svým stanoviskem významný vliv nevyloučí, musí být daná koncepce nebo záměr předmětem posouzení podle § 45i, odst. 2 ZOPK. Toto posouzení mohou provádět pouze fyzické osoby, které jsou držiteli zvláštní autorizace podle § 45i, odst. 3 ZOPK.

Podle článku 6(3) Směrnice 92/43/EHS se provádí posouzení důsledků záměru pro lokalitu soustavy NATURA 2000 zejména z hlediska cílů její ochrany. Cílem ochrany lokality soustavy ptačí oblasti je zachování předmětů ochrany (tj. vybraných druhů ptáků) ve stavu příznivém z hlediska ochrany.

Závěrečné stanovisko příslušného orgánu pro posuzování vlivů na ŽP musí obsahovat jasně odlišitelnou část, týkající se vlivů na ptačí oblast. V případě, kdy v rámci posouzení nebude nalezeno přijatelné variantní řešení a závěrečné stanovisko s ohledem na vlivy na ptačí oblast bude nesouhlasné, pak je případné schválení koncepce podmíněno předložením nových, k ptačí oblasti šetrnějších variant nebo variant bez negativních vlivů. Ty ovšem musí být vždy podrobeny novému hodnocení z hlediska § 45i ZOPK v procesu SEA/EIA. Jednou ze základních odlišností samotného procesu SEA a procesu posouzení vlivů na lokality Natura 2000 je otázka právní síly závěrečného stanoviska. V případě, kdy závěrečné stanovisko procesu SEA konstatuje negativní vliv koncepce na soustavu Natura 2000 a není splněna některá z podmínek § 45i, odst. 9 a 10 ZOPK, pak jednoznačně nesmí být koncepce schválena.

4. Praktické zkušenosti z ochrany ptačích oblastí při posuzování vlivů koncepcí a záměrů

V praxi existuje základní rozdíl mezi posuzováním vlivů koncepce a vlivů záměru.

Autorizovaná osoba, která posuzuje vliv koncepce na ptačí oblast, je obvykle členem tzv. SEA týmu, tj. širší skupiny specialistů na životní prostředí, kteří posuzují koncepci v procesu SEA. Posuzování koncepce zpravidla začíná její analýzou, z níž vyplyne tzv. územní průmět koncepce, tj. výčet ptačích oblastí, které může koncepce ovlivnit. Konkrétní hodnocení vlivů koncepce na ptačí druhy v předmětu ochrany ptačí oblasti však bývá často metodicky obtížné (koncepce je obvykle značně obecný materiál), autorizované osoby v tomto případě používají často metody běžné v procesu SEA, např. multikriteriální maticové hodnocení podle referenčních cílů (Svobodová 2004). Značným problémem pro ochranu ptačích oblastí je nezávažnost výsledků procesu SEA při hodnocení koncepcí. Díky legislativní úpravě SEA procesu tak je pracné a časově náročné hodnocení vlivů koncepce na ptačí oblast jen bezzubou záležitostí. Známým případem takové situace je kauza výstavby nové rychlostní silnice přes ptačí oblast Bzenecká Doubrava – Strážnické Pomoraví. Při hodnocení vlivů celostátní koncepce „Dopravní politika ČR“ na ptačí oblasti v procesu SEA byla stanovena podmínka, že rychlostní silnice nesmí přes zmíněnou ptačí oblast být trasována.

Hodnocení vlivů konkrétního projektu v procesu EIA jinou autorizovanou osobou však trasování rychlostní silnice přes tuto ptačí oblast připouští.

Posuzování vlivů záměru, tedy konkrétního projektu, je metodicky i věcně snadnější.

Základním limitem je zde však skutečnost, že vlivy na ptačí oblast mohou být posuzovány autorizovanou osobou výhradně z hlediska zachování předmětu ochrany ptačí oblasti, tedy z hlediska jen několika málo ptačích druhů, pro něž je oblast vymezena. V praxi to znamená, že např. vliv zamýšlené větrné elektrárny na ptačí oblast nemůže být příslušnou autorizovanou osobou hodnocen z hlediska ochrany dravců, kteří nejsou taxativně vyjmenováni v nařízení vlády o vymezení ptačí oblasti jako součást předmětu ochrany. Tento zřejmý nedostatek lze naštěstí řešit několika způsoby, např. občanské sdružení účastníci se procesem SEA/EIA může požadovat, aby bylo zpracováno tzv. biologické hodnocení (§ 67 ZOPK), které již musí na základě přírodovědného průzkumu hodnotit vliv na všechny ohrožené a významné druhy rostlin a živočichů na dotčeném území.

Velkým problémem pro hodnocení vlivů na ptačí oblasti je dostupnost dat o avifauně oblasti. Není třeba zdůrazňovat, že ideálním stavem je, pokud má ptačí oblast kvalitně zpracovanou avifaunu formou publikace (viz např. Hromádko et al. 2005). Je třeba si uvědomit, že pro ochranu ptačí oblasti formou institutu posuzování vlivů je takový materiál nesmírně přínosný. Dovolím si tvrdit, že kvalitní zpracování avifauny „svoji“ ptačí oblasti by mělo být cílem snahy každé příslušné patronátní skupiny ČSO.

Diskuse

Literatura k ptačím oblastem v ČR je dnes již bohatá (např. Hora ed. 1998, Roth ed. 2003).

Posuzování vlivů koncepcí a záměrů na ptačí oblasti v České republice je však novinkou v ornitologické i ochranné praxi, která se uplatňuje teprve od r. 2005 (Miko 2005). Z tohoto důvodu k této problematice v podstatě dosud neexistuje žádná odborná česká literatura, k dispozici je pouze velmi obecný návod Ministerstva životního prostředí, týkající se celé soustavy Natura 2000 (Anonymus 2006) a český překlad obecné metodické příručky Evropské Komise (Evropská Komise 2004). Neexistuje ani přehledná a ucelená databáze již zpracovaných posudků vlivů na ptačí oblasti (Machar 2005). Přesto ohrožení některých ptačích oblastí v ČR je významné (Hora 2004).

Domnívám se, že je potřebné zpracovat na základě dosavadních zkušeností metodický návod k posuzování vlivů na ptačí oblasti, který by napomohl odstranit určitou míru subjektivity v posudcích.

Pro každou z ptačích oblastí v ČR je žádoucí co možná nejdříve zpracovat přehled avifauny jako základní odborný podklad pro ochranu území. Stejně tak absence publikovaných výsledků výzkumu důsledků různých antropogenních impaktů na avifaunu a nemožnost srovnávání je tíživým problémem při hodnocení vlivů na ptačí oblasti.

Autor referátu se domnívá, že bohatá praxe v posuzování vlivů na ptačí oblasti již nyní postupně generuje vznik nového dílčího oboru v aplikované ornitologii, který má úzkou návaznost na biologii ochrany přírody (biology conservation) a jehož výsledky budou přínosem pro reálnou ochranu ptačích oblastí. Zdá se proto nezbytné, aby se výzkum v ornitologii orientoval mimo jiné na problematiku únikových reakcí ptáků na rušení přítomností člověka, habituace ptáků na přímé i nepřímé antropogenní vlivy, vliv dopravních koridorů na hnízdní úspěšnost ptáků atd. Bez takovéto teoretické základny bude nadále posuzování vlivů na ptačí oblasti ve velké míře věštěním z křišťálové koule.

Seznam citované literatury

- Anonymus, 2006: Metodický pokyn MŽP ČR k posuzování vlivů na soustavu Natura 2000. *Věstník vlády ČR č. 2, roč. 4, 2006: 1–25.*
- Evropská Komise 2004: Hodnocení plánů a projektů, významně ovlivňujících lokality soustavy Natura 2000. *Planeta XII, 1/2004: 1–48.*
- Hora J. (ed.) 1998: Legislativa EU a ochrana přírody. *Česká společnost ornitologická, Praha.*
- Hora J. 2004: Ptačí oblast Boletce versus projekt mamutího střediska zimních sportů. *Ochrana přírody, 59, 2004, č. 7: 215–218.*
- Hromádko M., Čihák K., Hromádková V., Porkert J. 2005: Ptáci Orlických hor. *OS Libri, Dobré.*
- Machar I. 2005: ÚSES a hodnocení vlivů koncepcí a záměrů na soustavu Natura 2000. *Sborník k semináři „ÚSES – zelená páteř krajiny“, Brno: 63–67.*
- Miko L., Borovičková H., Havelková S., Roth P., Stloukal P. & Vopálková A. 2005: Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář. *Nakladatelství C.H.Beck, Praha.*
- Roth, P. (ed.), 2003: Legislativa Evropských společenství v oblasti územní a druhové ochrany přírody. *MŽP Praha.*
- Svobodová J. 2004: Metodika posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí. *Planeta XII, 7/2004: 1–52.*

Ing. Ivo Machar, PhD.

Katedra biologie

Pedagogické fakulty Univerzity Palackého

Purkrabská 2, 772 00 Olomouc

Ivo.Machar@upol.cz

Trendy a otazníky v oblasti EIA/SEA

prof. Ing. Josef Říha, DrSc.

Motto:

Exitus acta probat

výsledek potvrzuje skutky

Ovidius (43 př.n.l.–18 n.l.)

Článek je věnován změněným podmínkám pro byrokratický koncept EIA/SEA v domácím a mezinárodním měřítku. Část odborné veřejnosti označuje tyto procesy „nálepkou“ nebo „zbytečnou chimérou“. Na základě rešerše a vlastních zkušeností autor prokazuje nulový přínos tohoto konceptu k paradigmatu udržitelného rozvoje. Pro novou „rizikovou společnost“ umerenc vizi existence systému v silně nerovnovážném stavu, kde prioritu řešení bude třeba hledat v oblasti přijatelné pružnosti funkce systému, jeho struktury a procesů. Bezpečnostní riziko vyžaduje upřednostňovat posuzování kritické infrastruktury, která je vnímána jako „systém systémů“.

Práce byla uskutečněna za finanční pomoci Grantové agentury Akademie věd ČR – reg.č. grantu IAA711680701 „Bezpečnostní rizika v procesu posuzování vlivu na životní prostředí“.

Změněná východiska

Proces EIA vznikl v 60tých letech minulého století v době převládajících tří společenských tlaků, tj. rostoucího zájmu společnosti, důrazu na racionální, vědecké a objektivní rozhodování v oblasti životního prostředí a požadavku na účast veřejnosti v tomto rozhodování. Koncept EIA splňuje tyto tři požadavky, přičemž klíčovou roli představuje vědecký systémový přístup k rozhodovacímu procesu. V současné době společnost postupně ztrácí víru k osobě vzdělaného „experta“, ve vědu a technologii, odmítá přijímat možný či žádaný „racionální model“. V rozporu s tím metodologie EIA setrvává na systémovém a vědeckém přístupu hodnocení, což nový způsob myšlení společnosti opouští. Objevují se argumenty [23; 24], že toto je zásadní důvod k přehodnocení konceptu EIA pro nastávající období. Absence politických cílů nebo standardů redukuje EIA na pouhé dodržování zákonných či technických norem, což je příliš málo pro moderní plánování životního prostředí.

Obdobné hodnocení zaznělo na 3. skandinávské konferenci v roce 1999 (The 3rd Nordic EIA/SEA

Conference „Experience of Nordic research and practice and prospects for the 21st century“, Karlskrona, Sweden, 22 – 23 November 1999). Např. M. Hildén [8] glosuje negativní postoje ke konceptu EIA/SEA následovně:

- dokumenty EIA/SEA neobsahují nic nového;
- argumenty životního prostředí jsou používány jako politická zbraň s druhořadým zájmem o životní prostředí;
- v myšlení převládá NIMBYismus (Nimby = not in my backyard);
- veřejnost se nezajímá o hlavní a širší cíle;
- „čas jsou peníze“ a z toho hlediska je proces EIA/SEA finančně náročný.

K devastaci konceptu EIA přispěla změna myšlení a postojů – lidstvo se v posledních letech transformovalo na *společnost rizika* a jeho mentalita se podstatně změnila [1]. Negativní zkušenosti s haváriemi jaderných reaktorů, chemických provozů a četné přírodní pohromy nadále zvyšují nedůvěru ve vědecké poznatky a dobrozdání expertů. Omylnost vědy potvrzují kontroverzní názory vědců na rizikové otázky, kde je snaha uplatňovat (nevědecký) princip PP. Navíc přestává platit dříve uznávaný postulát, že věda je neutrální a technologie je schopna vyřešit jakýkoliv problém. Vytváří se situace, kdy lidstvo má strach z důsledků změn, které nekontroluje a kde v rozhodovacím procesu převládá faktor rizika. Situaci potvrzuje zkušenost z praxe, že veřejnost má větší důvěru k zájmovým skupinám typu *Greenpeace* nebo *Přátel Země*, než k úředníkům libovolného typu. Jde o situaci, v níž „lidé přestávají věřit v božstva technicko-ekonomických zázraků“, cit. O. Suša [20]. *Společnost rizika* je charakterizována řadou klíčových faktorů v přímé souvislosti s hlavními *rysy postmoderní společnosti*, viz [tabulka 1](#). Glosovaně to je

- rostoucí individualismus;
- jazyk vědy a techniky vylučuje účast veřejnosti a další podporu možného rozhodování;
- roste závislost na vědě a technice, což prezentují rizika životního prostředí, které jednotlivec nemůže řídit;
- globální rizika životního prostředí nerespektují individuální majetek;
- vědecké poznatky rizika životního prostředí se mění s „bezpečnou“ úrovní expozice množství chemických látek a emisí;

- stát není schopen garantovat bezpečnost;
- vědecká predikce a názory expertů jsou chybné.

Selhání idealizovaného modelu

Po dlouhou dobu byl proces EIA pokládán za potenciální nástroj pro udržitelný rozvoj. V roce 1969 podle NEPA [11] bylo stanoveno, že jeho cílem je „podpořit úsilí zabránit nebo eliminovat škody na životním prostředí a biosféry“. Odstavec č. 102 NEPA požaduje, aby federální úřady USA „sjednotily systematický, interdisciplinární přístup“, který „zajistí, aby v rozhodovacím procesu byly současné nekvantifikované hodnoty životního prostředí souběžně uváženy s hodnotami ekonomickými a technickými“. Koncept EIA se od okamžiku svého zrodu rozšířil do více než 100 zemí v podobě „virové infekce“ prostřednictvím institucionálních struktur, cit. [3]. Rozmanitost jeho realizace zároveň představuje potenciální hrozbu nevhodného zobecnění. Navozuje falešnou představu o možnostech, které tento proces ve skutečnosti nemá a mít nemůže.

Teprve až 30 let po vzniku konceptu EIA se začíná cítit potřeba vytvořit obecně použitelnou teorii EIA. Na rozdíl od původního konceptu a výrazových prostředků NEPA se následně šíří nesmyslná terminologie a přívlastky EIA, který je pro někoho *vědou* nebo naopak *uměním* a spektrum potřebných znalostí představuje „*disjointed incrementalism*“ či „*mixed-scanning*“, cit. [2].

V přímém rozporu s nadějemi již v roce 1991 S. Holtz [9] zpochybnil možnosti procesu EIA ze dvou meritorních důvodů, které ho vnitřně limitují, tj.

- proces posuzování vlivů na životní prostředí je principiálně procesem analýzy a kritiky a nikoliv procesem tvůrčím; je ovládán systémem pravidel, předpisů a norem; nedoceňuje emoce a myšlení;
- obecné cíle mezinárodního obchodu ve vztahu k udržitelnému rozvoji v globálním měřítku Země dosud nejsou objasněny; v potřebném měřítku není rozvinuto porozumění pro udržitelný ekonomický model (viz např. trvalý tlak ve prospěch exportu).

Negativní stránky procesu EIA byly postupně vnímány silněji a kritika eskalovala na nejvyšší možné úrovni v roce 2003, kdy J. F. Benson [2] formou kulatého stolu v prestižním periodiku IAPA rozpoutal obsáhlou *diskuzi k samé podstatě, smysluplnosti a další existenci konceptu posuzování vlivů na životní prostředí*.

Idealizovaný model posuzování vlivů na životní prostředí (podle standardního vývojového diagramu) v podstatě není ve své celistvosti dostupný pro oblast rozvojových zemí. V roce 1999

byla na úrovni *UN University* publikována studie, která se zabývá zvláštnostmi zavádění procesu EIA v rozvojových zemích s vědomím, že potřeby těchto zemí jsou výrazně specifické, viz [10]. Publikace má charakter pedagogického dokumentu, který poskytuje základní teoretické, metodické a příkladové informace. Ze specifických zvláštností a odlišností se připomínají např.

- priority hospodářského rozvoje;
- příliš vysoké náklady na proces EIA;
- absence potřebných údajů pro predikci očekávaných impaktů;
- absence potřebné kvalifikace pro zvládnutí procesu EIA;
- skutečnost, že koncept EIA vznikl na půdě rozvinutých zemí a jeho kulturní hodnoty je obtížné transformovat do třetího světa.

Potíže rozvojových zemí a zemí v období ekonomické transformace jsou v literatuře dostatečně popsány.

Monitorované poznatky o skutečné účinnosti konceptu EIA jsou objektivizovány šetřením vědeckými metodami. Doktorská disertace [4] prezentuje výsledek šetření zaměřeného na zhodnocení konceptu EIA ve prospěch UR. Jde o znalecké vyjádření reprezentativního vzorku 150 expertů (zastoupena oblast výzkumu, státní správy, soukromých konzultantů, speciální ochrany přírody), pro modelové státní území Německa a nezávislé posouzení zahraničním disertantem na universitě v Anglii (Norwich). Použitou metodologii (formalizovaná metoda VA) a výsledek nelze zpochybnovat; tristní závěr v daných podmínkách prokazuje *nulový příspěvek konceptu EIA k udržitelnému rozvoji* a to navzdory potenciálním možnostem dobré myšlenky. Provedená vědecká analýza zároveň potvrdila dvě zaostávající kategorie: absenci vědecké definice udržitelného rozvoje v kontextu EIA a bílé místo „standardů“ a pomocných „měřících nástrojů“ pro posouzení míry udržitelnosti; tzv. indikátory udržitelnosti z provenience UN a jim podobné jsou pro seriózní odbornou práci nepoužitelné.

V porovnání s tím dokument OECD [12] v podobě uživatelské příručky „dobré praxe SEA“ z roku 2006 představuje zoufalý návrh zachraňovat překonanou fosílii minulého století.

Jestliže mentalita *společnosti rizika* principiálně brání důvěřovat expertům a vědcům, tak se nadále vytrácí legitimní důvody pro byrokracii EIA. Fatální zjištění se týká skutečnosti, že oproti předpokladům před 30 lety se paradigma *EIA nestalo pomocným nástrojem pro zajištění trvale udržitelného rozvoje*.

Slabá místa dokumentů EU

Slabé stránky dosavadní praxe se v plné míře týkají legislativy členských zemí EU. V roce 2003

J. F. Benson [2] odkrývá zásadní nedostatky směrnic EU na úseku

- účasti veřejnosti;
- variantního řešení;
- řešení nejistoty;
- kumulativních efektů;
- hodnocení systémů ve spojení s určováním významnosti;
- rozhodovacího procesu;
- monitoringu a auditingu.

Příčina je zakódována v systému, kdy podnikatel musí realizovat, hradit a kontrolovat veškerou činnost spojenou s EIA, kde účast veřejnosti celý proces komplikuje v jeho neprospěch.

Řešení záměru ve variantách tvoří základní předpoklad směřování k udržitelnému rozvoji. Podstatný nedostatek spočívá ve skutečnosti, že EIA se zaměřuje pouze na předložený projekt, který je kontrolován podnikatelem. Varianty týkající se územní lokalizace, varianty projektového návrhu pro různé lokality, technologie nebo výrobní procesy jsou vyloučeny a zůstává jedna klíčová varianta, na kterou se podnikatel cíleně soustřeďuje. V takovém případě ani nulová varianta typu „*do nothing*“ není přínosem pro řešení. Od prvopočátku je pro paradigma EIA zdůrazňováno [19], že *variantní řešení musí být klíčové v průběhu celého procesu*, nikoliv pouze na počátku. Základní omyl spočívá ve vybrání preferované varianty již na počátku projektu a ostatním možným variantám přestat věnovat pozornost v dalších etapách posuzování. Tato zkušenost je zvláště kritická v případech, kdy není uplatněna technologie BAT. Nesprávné pojetí variantního řešení tvoří obsah kritické analýzy [5; 6].

Proces selhává a neumí řešit nejistotu a aplikovat princip PP. Model EIA předpokládá, že posouzení je explicitní a je v rovnováze se známými a tušenými nejistotami predikce; výzkum však dokládá, že to je jeho trvale slabá stránka. Podnikatelé, kteří obecně usilují o schválení projektu, zcela přirozeně nemají zájem na dosažení vysokého stupně jistoty v posouzení.

Koncepty EIA/SEA nezvládají souhrnné hodnocení kumulativních efektů konkurenčních projektů (samostatné a izolované posuzování), neuvažují parametry časoprostoru, efekty malých (neposuzovaných) záměrů, zcela nevyhovující je mlhavá predikce dopadů strategických záměrů. Označení „procesu“ je nesprávné, protože procedura a technika usiluje o získání informací o potenciálním impaktu navrhované aktivity ve prospěch rozhodujícího subjektu s tím, aby tyto impakty byly vyloučeny, zmírněny nebo omezeny. Tento postup ve skutečnosti není rozhodovacím procesem ve své podstatě; pouze to je jeden pomocný pracovní nástroj.

Monitoring a auditing je podle přijaté uzance EU prováděn pouze omezeně. Výsledky následných

kontrolních šetření uvádějí fatální skutečnosti o nedostatecích, které jsou způsobeny absencí údajů, mlhavými a víceznačnými predikcemi v závislosti na čase. Např. u 865 kontrolovaných akcí nebylo možné ve 44 % uskutečnit audit, ve 22 % případů byla predikce hrubě nepřesná, obecně 55 % všech případů bylo nekvantifikovatelných. Proto nepřekvapuje, že vazba mezi projektem a EIA nebo skupinou akumulovaných projektů a komplexním managementem životního prostředí je neznámá veličina.

P. Tomlinson [24] zaměřil kritickou analýzu na SEA podle Směrnice 2001/42/EC. Přiznává, že nerad souhlasí s názorem [2], podle kterého koncept SEA je čistě krátkodobá inovace bez velké naděje na úspěch: důvody spočívají v nesplňování základních strategických požadavků, nevyhovující a nepřijatelné zásadě „jedna velikost či rozsah je vhodný pro všechno“, nedostatečné odborné kapacity, nedostatečné institucionální kapacity, systémovém omylu institucionálně diferencovat procesy EIA a SEA. Za fatální odbornou chybu se pokládá vytvoření dvou diferencovaných kategorií posuzování vlivů na životní prostředí, tj. kategorie na projektové úrovni EIA a kategorie na úrovni koncepcí a strategií SEA. SEA je praktikováno bez předcházejícího vyhodnocení zkušeností a obdržených poznatků s procesem EIA, což snadno způsobuje zmatení pojmů (duplikaci a neúčinnost závěrů). Jestliže se připouští řešení kumulativních efektů, zmírňujících opatření, monitoringu atd. metodou postupných kroků, potom nutně selhává dosažení deklarovaného udržitelného rozvoje nebo komplexního managementu životního prostředí.

T. B. Fischer [7] na pražské mezinárodní konferenci SEA v roce 2005 zdůraznil, že proces SEA musí být daleko více pružnější, otevřený komunikaci a více orientován ve prospěch možného dosažení konsensu zúčastněných subjektů; pro uvedené nedostatky je strategické posuzování označeno za „zbytečnou chiméru“ (useless chimera). Jako katastrofální byla diskutována absence původního paradigmatu „PPP“, schopnost myšlení v souvislostech a neznalost alternativního řešení (generování vějíře reálných scénářů – variant).

Nepříznivý obraz doplňují dosavadní domácí zkušenosti, které shromáždily a formulovaly nevládní organizace (Hnutí DUHA, Calla, Přátelé přírody, Děti Země), a které převzal dokument ELS (2006) jako zprávu o analýze a implementaci směrnice EC do praxe ČR. Na internetu v angličtině a na četných příkladech systematicky je demonstrována obecná neschopnost domácích subjektů a kompetentních úřadů, jejich nízká odborná úroveň, poskytování neúplných a zastaralých informací, arogance variantního řešení, uplatňování „salámové metody“ u liniových staveb, absence přeshraničního

posuzování, nezáměr a nedostatečný kontakt s veřejností. Z dikce a obsahu prezentovaného dokumentu získává světová veřejnost dojem, že odborné zázemí v ČR v časovém horizontu 2006 je na úrovni „raného úsvitu dějin“.

Nulový přínos SEA k vizi UR prokazuje šokující poznatek z celostátní kauzy SEA ROP¹ v roce 2006, kde se „systém stal tak neprůhledným, že lze i krást“, podrobně viz J. Říha [15; 16].

V tabulce 2 je uveden přehled nedostatků souvisejících se sledovaným cílem dokumentu EIA/SEA.

Představa o možnostech *ex-ante* zůstává ve virtuální poloze. Z uvedených názorů a citací je zřetelně cítit animozita v řadách uznávaných expertů pro posuzování vlivů na životní prostředí, kteří nejsou schopni vytvořit a sjednotit principiální koncept pro teorii a metodologii tohoto oboru.

Nové představy a cíle

Lze konstatovat, že epistemologická bariéra obsahu SEA/EIA není a nemůže být překročena. Slabé stránky procesu posuzování vlivů na životní prostředí nadále převládají. V rozporu s počátečními představami je koncept EIA pokládán za překonaný, zastaralý a omezený; v porovnání s možnostmi moderní techniky územního a prostorového plánování ztrácí pro odborníky na zajímavosti; význam pro finální rozhodování je minimální; jde o pouhou „nálepku“, cit. Á.H.Theodórsdóttir [21], nebo „zbytečnou chiméru“ cit. T.B.Fischer [7]. Nezáměr domácí veřejnosti aktuálně potvrzuje pamflet Zeleného kruhu [5], ve kterém jsou za hlavní příčiny označeny systémové chyby v zákoně, obecnost a obsáhlost dokumentace, nízká znalost procedury SEA i u odborné veřejnosti. Zároveň se připomíná, že MŽP až dosud všechny podané dokumenty SEA v ČR schvaluje, aniž by uplatnilo evidované námítky veřejnosti.

Opakovanou až extrémní bezvýslednost vynakládaných prostředků pokládá J.F.Benson [2] za rozhodný důvod pro změnu myšlení v rámci členských zemí EU; koncepty EIA/SEA doporučuje nahradit, suplovat a směřovat více do oblasti udržitelného prostorového plánování (*sustainable spatial planning*). Současně naznačuje hlavní rysy této činnosti. Byrokratický koncept by měl být napříště usměrněn diferencovaně podle konkrétního účelu, viz podněty v tabulce 3.

Za zcela nový fenomén lze pokládat posuzování odolnosti komplexních systémů, které jsou daleko za hranicemi stability (*Systems Far From Equilibrium*). Jestliže pro systém v dynamické rovnováze

je cílem výchytku vrátit do původního rovnovážného stavu (viz představa homeostáze), tak tento požadavek pro případ soustavy v silně nerovnovážném stavu je nelogický. Řešení spočívá v zajištění pružnosti z hlediska funkce systému, struktury, procesů. Důraz je kladen na možnost volby, generování scénářů, omezení míry nejistoty. Uvádí se význam indikátorů odolnosti. Je zřejmé, že naznačený problém řešení systémů v nerovnovážném stavu je mimo hranice možností konceptu EIA/SEA. V tabulce 4 jsou uvedeny příklady indikátorů odolnosti pro systémy v silně nerovnovážném stavu. V té souvislosti N. Powell [13] zdůrazňuje, že nastala doba pro „zásadní konceptuální přehodnocení odolnosti“, které je prováděno ve smyslu posuzování impaktu IA (*Impact Assessment*).

V teoretické oblasti [14] půjde o řešení vnitřních vzájemných závislostí (*Input-Output Model for Interdependent Infrastructure*) a zvýšené bezpečnosti kritické infrastruktury v podobě konceptu SoS (*System of Systems*).

Schéma na obr. 1 vyjadřuje model „černé skříňky“ kritického procesu ve smyslu kritické zátěže ekosystému. Při setrvalém zatížení (procesu) ekosystému pro případ ad (3) se dostaví katastrofická reakce ekologického systému.

Shrnutí

Teorie „rizikové společnosti“ (*Risikogesellschaft*) chápe ekologickou krizi konce 20. století jako globální problém tzv. civilizace vysokých ohrožení, jenž odhaluje selhání všech hlavních institucionálních sfér. O. Suša [20] tuto tezi precizuje a tvrdí, že ohrožení je definováno byrokratickými systémy administrace, nikoli politicky sférou veřejné politiky. Nastává legalizace ohrožení života, tzv. *technokraticko-byrokratická „organizovaná neodpovědnost“*.

Byrokratický koncept EIA/SEA lze označit za dožívající fosilii minulého století. Až dosud jde o skvěle prodejnou virtualitu, která umožňuje obživu mnoha aktérům a zastáncům. Zjištěný stav selhání účinnosti *idealizovaného* modelu ve prospěch udržitelného rozvoje, v porovnání s očekávanou vizí, lze po všech stránkách označit za fatální kolaps v domácím, evropském i celosvětovém měřítku. Za hlavní příčinu lze pokládat erozi základních předpokladů, které byly pro tuto činnost před 30 lety reálné a aktuální.

Nicméně paradigma posuzování vlivu na životní prostředí obdrží dříve nebo později novou nálepku, která bude lépe odpovídat požadavkům nové doby. Významně se uplatní uznávané priority hédonisticky orientované liberální společnosti. Jednou z mož-

¹ Diskuze v dokumentu B. PĚCHOTOVÁ (2006): *V bludišti euromiliard – Proč Česko čerpá z Bruselu tak málo peněz a proč je celý systém tak neprůhledný, že lze i krást*. In: DNES, 13. října 2006, s. A12.

ností je sféra prostorového územního plánování, kde moderní technologie nabízí uplatnění principu EIA/SEA jako jednoho ze svých pomocných pracovních nástrojů. Stejně tak lze doufat, že současný byrokratický rozměr bude redukován a usměrněn do dílčích oblastí ochranných aktivit (diferencovaný způsob aplikace).

Vedle dynamické rovnováhy systému bude narůstat zájem o teoretický způsob řešení systémů v silně nerovnovázném stavu z hlediska jejich pružnosti a odolnosti. Posun poznání následně upraví výklad impaktu a vyvolané změny, když dříve požadovaný návrat systému do původního dynamického rovnovážného stavu nebude možné předpokládat; zesílí význam generování potenciálně možných scénářů a možnost jejich volby. Vedle indikátorů odolnosti se uplatní indikátory bezpečnostního rizika jako nezbytný prvek další existence postmoderní společnosti (posuzování kritické infrastruktury).

Použité zkratky

BAT	Best Available Technology Principle
EC	
EIA	Environmental Impact Analysis/Assessment
IA	Impact Assessment
IAPA	Impact Assessment and Project Appraisal
NEPA	National Environmental Policy Act (USA)
NIMBY	Not In My BackYard
PP	Precautionary Principle
PPP	European Plans Programmes
ROP	regionální operační program
SEA	Strategic Environmental Assessment
SoS	System of Systems
UN	United Nations
UR	udržitelný rozvoj
VA	vícekritériální analýza

Literatura

[1] BECK, U. (1996): *Self-Dissolution and Self-Endangerment of Industrial Society: umé Does This Mean?* In: *Reflexive Modernization. Politics, Tradition and Aesthetics in the Modern Social Order*, ed. By U. Beck, A. Giddens, S. Lash. Cambridge: Cambridge University Press.

[2] BENSON, J. F. (2003): *What is the alternative? Impact assessment tools and sustainable planning*. In: *Impact Assessment and Project Appraisal*. Vol. 21, N. 4, December 2003, p. 261–266.

[3] BOND, A. (2003): *Let's not be rational about this: response to Benson*. In: *Impact Assessment and Project Appraisal*. Vol. 21, N. 4, December 2003, p. 266–269.

[4] Cordula, N. (2004): *An Evaluation of the Effectiveness of Environmental Impact Assessment in Promoting Sustainable Development (Case Study Ger-*

many). Thesis of the degree of Master of Science. University of East Anglia, Norwich, August 2004, 86 pp. Web: www.uea.ac.uk/env/all/teaching/eiaams/pdf_dissertations/2004/Nieslony_Cordula.pdf.

[5] DRHOVÁ, Z. a SODÍKOVÁ, A., eds. (2006): *Zpráva o implementaci Aarhuské úmluvy*. Zelený kruh. Asociace ekologických organizací. Praha, 16 stran. Web: www.zelenykruh.cz/dokumenty/zprava-o-implementaci-aarhusu-2006.pdf

[6] ELS (2006): *Analysis of the transposition and implementation of EC Directives concerning environmental impact assessment*. Environmental Law Service, January 2006. Web: http://aa.ecn.cz/img_upload/409344c5b28b1bd833ef56a4fcfd168d/EC_Directive_EIA_eng.pdf

[7] FISCHER, T. B. (2005): *...Rationality and SEA... Effective tiering – useful concept or useless chimera?* In: *Proc. IAIA Conference on SEA, Prague 2005, Workshop E2 'SEA Theory and Research'*. The University of Liverpool. 08.09.2005.

[8] Hildén, M. (1999): *Myths and Reality in EIA and SEA*. Finnish Environment Institute.

In: *Proceedings from the 3rd Nordic EIA/SEA Conference 22–23 November 1999*, pp. 59–70. Web: www.nordregio.se/Files/r003hilden.PDF

[9] HOLTZ, S. (1991): *Environmental and Sustainable Development: Exploring the Relationship*. In: *IUCN/UNEP/WWF: Caring for the Earth. A Strategy for Sustainable Living*. Gland, Switzerland, 1991, 24 p.

[10] MODAK, P. & BISWAS, A. K. (1999): *Conducting Environmental Impact Assessment in Developing Countries*. UN University Press, Tokyo – New York – Paris, 1999.

[11] NEPA (1969): *National Environmental Policy Act of 1969*. Public Law 91–190, 91st Congress, S. 1075, January 1, 1970. Senate and House of Representatives of the USA.

[12] OECD (2006): *Applying Strategic Environmental Assessment*. Good Practice Guidance for Development Co-Operation. The OECD Development Assistance Committee (DAC). PP 164. Web: www.oecd.org/dataoecd/4/21/37353858.pdf

[13] POWELL, N. (1999): *Re-conceptualising Resilience for Impact Assessment in Conditions of Systemic Uncertainty*. In: *Proceedings from the 3rd Nordic EIA/SEA Conference, 22–23. November 1999*, pp. 163–174. Web: www.nordregio.se/Files/r003powell.PDF

[14] RINALDI, S.M. (2004): *Modeling and Simulating Critical Infrastructures and Their Interdependencies*. In: *Proceedings of the 37th Hawaii International Conference on System Sciences – 2004*. Sandia National Laboratories. Sandia. Web: http://ieeexplore.ieee.org/xpl/freeabs_all.jsp?arnumber=1265180

[15] ŘÍHA, J. (2006): *Regionální operační programy a neprůhledné posuzování – skvěle prodejná virtua-*

EIA – IPPC – SEA – 2007 č. 2

lita. In: Stavební právo, č. 4, s. 31 – 44. ISSN 1211-6386 SP

[16] ŘÍHA, J. (2007): *Regionální operační programy, nejistoty a rizika*. In: 112 – odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, roč. VI, č. 1, s. 21–23. ISSN 1213-7057. Web: <http://www.mvcr.cz/casopisy/112/2007/leden/index.html>

[17] SADLER, B. (1996): *Environmental Assessment in a Changing World: Evaluation Practice to Improve Performance*. International Study of the Effectiveness of Environmental Assessment. Final Report. Minister of Supply and Services Canada, Ontario, 1996, pp 248.

[18] SADLER, B., VEROCAI, I., VANCLAY, F. (2000): *Environmental and Social Impact Assessment for Large Scale Dams*. World Commission on Dams Secretariat. Vlaeberg, Cape Town, South Africa. 48 p. Web: www.dams.org/docs/kbase/thematic/drafts/tr52_execsumm.pdf

[19] SMITH, E.T. & SCHIN, A. (2004): *An evolution of public consultation requirements within the environmental impact assessment process at the European Bank for Reconstruction and Development*. In:

Impact Assessment and Project Appraisal. Vol. 22, No. 2, June 2004, p. 153–157.

[20] SUŠA, O. (2006): *Byrokracie, riziko a diskuze o krizi životního prostředí*. Filozofický ústav AV ČR. 01.10.2006. Web: <http://www.risk-management.cz/tisk.php?clanek=150>

[21] THEODÓRSDÓTTIR, Á. H. (1999): *EIA – More than a label?* In: Proceedings from the 3rd Nordic EIA/SEA umerence, 22 – 23. November 1999, pp. 211–214. Web: www.nordregio.se/Files/r003Theodorsdottir.PDF

[22] TOMLINSON, P. (2003): *What is the alternative ? A practitioner's response to Benson*. In: Impact Assessment and Project Appraisal. Vol. 21, No. 4, December 2003, p. 275–277.

[23] WESTON, J. (2003): *Is there a future for EIA ? Response to Benson*. In: Impact Assessment and Project Appraisal. Vol. 21, No. 4, December 2003, p. 278–279.

[24] WESTON, J. (2004): *EIA in a Risk Society*. In: Journal of Environmental Planning and Management. Volume 47, Number 2 / March 2004, pp. 313–325.

Tabulka 1

Postmoderna – filozofický exkurz	
<p>Přestože <i>postmoderna</i> principiálně vylučuje vlastní definici, je účelné uvést některé charakteristiky tohoto pojmu ve vztahu k <i>postmoderní společnosti a politice</i>. Zdůrazňuje pluralitu, je kategorickým odmítnutím každé závažné uspořádanosti v prostoru i čase. Plná šíře plurality znamená, že neexistuje jeden model, jedno chápání světa, jeden etický systém, neexistuje dobré a špatné, morální a nemorální, ale jen „jiné“. Představuje neschopnost projektovat jakýkoliv záměr i na nejbližší budoucnost. Podle klasiků je cílem žít pouhým okamžikem, zapomenout na minulost a nemyslet na budoucnost. V procesu rozhodování jde o kontextuální podmíněnost pravdy, mnohoznačnou neujasněnost východisek, povinnou nezávažnost interpretací. Moderní pohled předpokládá, že osvícený výzkumný program je čistě objektivní, oproštěný od předmoderní závislosti na mýtech, které měly vysvětlovat svět. Lidé moderní doby věřili, že jsou schopni vidět svět takový, jaký skutečně je. Postmodernismus říká, že je to iluze. Ztrácí se pojem absolutních hodnot. Nastupuje relativizace existence čehokoliv objektivního. Záměr autora, tvůrce není důležitý – záleží na mně, jak danou věc pochopím. Určující „já“ je měřítkem pravdy. Růst <i>individualizace</i> přináší něco velmi pozitivního, např. naléhavější uvědomění si odpovědnosti sama za sebe, ale i nebezpečného, např. průvodní pocit vykořenění, nezačlenění hledání nového zázemí. Může tak člověka uvrhnout do nebezpečí rychlého uspokojení této potřeby v jakékoliv sociální skupině, se kterou se může v něčem identifikovat.</p> <p>V diskuzi postmoderní společnosti se standardně uznává ironizování hodnot, názorů a přesvědčení druhých lidí. Popsaný způsob myšlení a přístupu k poznání reality je prodchnuto veškeré dění na této planetě a spolu s globalizací postupně proniká do všech geografických oblastí.</p> <p>Prameny: Internet – Hynek J. (2000), Keller J. (2002), Škabraha M. (2004).</p>	

Tabulka 2

Typologie cílů vedoucích ke zpracování dokumentu EIA/SEA a související nedostatky; podle B. Sadler, I. Verocai, F. Vanclay (2000)	
Cíl/důvod zpracování	Následné nedostatky dokumentu
Subjektivní	Přívrženci a rozvojové společnosti brání nebo obchází koncept EIA/SEA, popř. nastává aplikace z důvodů „pro-forma“
Strukturální uspořádání	Nedostatečné začlenění do rozhodovacího procesu a projektového cyklu
Institucionální	Rozsah je aplikován omezeně; sociální, zdravotní a kumulativní efekty nejsou pokryty přiměřeně

Procedurální	Kontrola a vyváženost je nepřiměřená; „uživatel“ má podnět ke stížnosti z hlediska poctivosti, věrohodnosti, časových lhůt a kvality
Technické	Nízká kvalita EIA/SEA a nevhodná zmírňující opatření

Tabulka 3

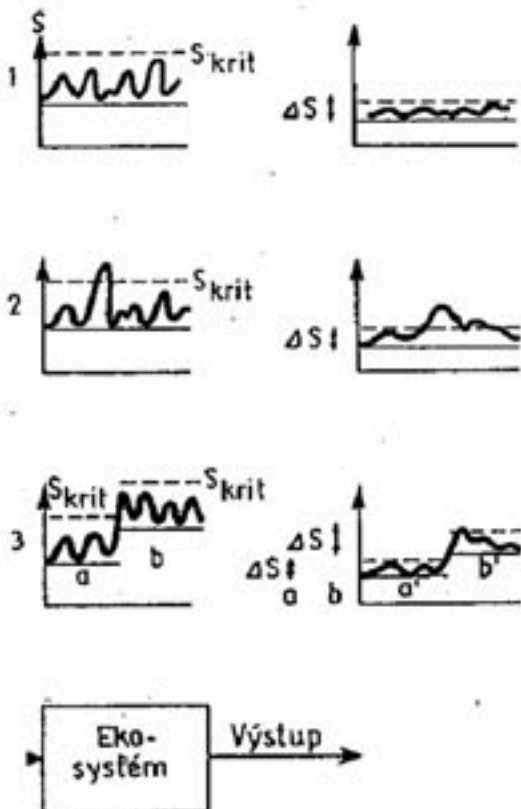
Diferencovaný způsob aplikace konceptu EIA/SEA podle konkrétního účelu; podle B. Sadler, I. Verocai, F. Vanclay (2000)	
Klíčová otázka, pro jaký účel má být posouzení EIA/SEA použito	Optimální uplatnění (charakteristika) procesu EIA/SEA jako pomocného pracovního nástroje pro proces rozhodování
Zda uskutečnit výstavbu	• Politický nástroj
Jaké jsou varianty	• Plánovací nástroj
Lokalizace	• Nástroj pro výběr místa
Druh či typ stavby	• Nástroj pro návrh a zmírňující opatření
Provozní režim	• Nástroj pro posouzení impaktu

Tabulka 4

Indikátory odolnosti pro systémy v silně nerovnovázném stavu; podle N. Powell (1999)	
Kategorie indikátorů	Příklad indikátoru
Vzájemných vztahů	Systemická schopnost aktivovat latentní fórum pro proces rozhodování, výměnu znalostí apod.
Procesní	Synergický efekt, který se objevuje v důsledku interakcí nebo na styčných plochách mnoha hledisek. Stupeň otevřenosti institucionálních struktur.
Relativní	Měření míry pružnosti (plasticity) namísto tradiční stability.
Trendové	Stabilita v oblasti periodicity. Směr vývoje.

Obrázek 1

Model „černé skříňky“ pro proces ve smyslu kritické zátěže ekosystému; podle I. Míchal (1994): *Ekologická stabilita*. Nakl. Veronica, Brno.

Legenda:

(1) Kritické zatížení (proces) není překročeno, fluktuační podnětů zůstává v rámci homeostatického pole, nepřekračuje meze rezistence ekosystému. Změna ekologického systému je zanedbatelná.

(2) Kritické zatížení (proces) je jednorázově a krátkodobě překročeno, podnět působí jako stres a vyvolává v ekosystému poplachovou reakci, jež postupně odeznívá. Celková reakce ekologického systému je únosná.

(3) Kritické zatížení (proces) je setrvale překročeno; podnět – stresor překračuje v nové situaci původní hranici kritického zatížení, ale vyvolává ustálení nové dynamické rovnováhy S_b ekosystému ve fázi dočasné rezistence. Při setrvalém zatížení (procesu) ekosystému na této úrovni se dostaví katastrofická reakce ekologického systému.

Prof. Ing. Josef Říha, DrSc.
Emeritní profesor ČVUT v Praze
e-mail: riha.joe@volny.cz

Krátká zpráva

Regionální centrum EIA s.r.o. ve spolupráci s Moravskoslezským krajem, městy Ostrava, Zlín, MŽP a Integra Consulting Services, s. r. o. pořádá

ve dnech 17.–18. dubna 2007

v Hotelu Atom Ostrava

6. mezinárodní konferenci SEA/EIA'2007

Konference bude tradičně zaměřena na výměnu zkušeností s platnou EIA legislativou, na diskusi k metodice i praxi SEA/EIA posuzování na národní i regionální úrovni a na nové trendy v procesech SEA/EIA po vstupu do EU.

Poprvé budou odborná jednání v rámci konference rozdělena také do sekcí.

Cílem první sekce bude prezentace aktuálních poznatků a zkušeností s prováděním biologického hodnocení a posouzení vlivů koncepcí a záměrů na lokality soustavy Natura 2000 v rámci procesu EIA/SEA.

Druhá sekce bude zaměřena na „žhavou“ tematiku obnovitelných zdrojů energie, zejména přípravy, výstavby a provozu větrných elektráren v České republice ve vazbě na proces EIA/SEA.

*Bližší informace získáte na tel. č.: 596 114 440, 596 114 469,
e-mail: kaslova@rceia.cz nebo na www.rceia.cz.*

EIA – IPPC – SEA – Ročník XII, číslo 2/2007, Vychází 4x ročně

- Otištěné příspěvky byly posouzeny redakční radou složenou ze zástupců MŽP a CENIA.
- Vydává Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s CENIA, českou informační agenturou životního prostředí
- Redakce CENIA, Kodaňská 10, 100 10 Praha 10, tel. 267 225 211
- Administrace a objednávky SEVT a. s., Pekařova 4, 181 06 Praha 8, tel.: 283 090 352, fax: 233 553 422, e-mail: sevt@sevt.cz • **ISSN – tištěná verze 1801-6901 • MK ČR E 7678**
- Tisk: PeMa Praha, Otištěné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanovisko MŽP
- Předplatné měsíčníku Věstník a Zpravodaj MŽP s čtvrtletníkem EIA • IPPC • SEA pro rok 2007 je 750,- Kč